

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:
 Egy évre ..... 24 korona.
 Egy hónapra ..... 2 korona.

VIDÉKEN:
 Egy évre ..... 28 korona.
 Egy hónapra ..... 2 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:
 4-hasábos pénteken egyszer 20 fill.
 minden következőnél 16 fill.
 Nyitási díj 40 fill.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
 vasutak palotájában.
 TELEFON-SZÁM: 357.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
 Társaság.
 József főherceg-ut. 22. sz.
 TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1906.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
STAUBER JÓZSEF.

Péntek, július 20.

Mai számunk főbb közleményei:

- Vezéreltek: Elvek és személyek.
- A költségvetési vita.
- A legújabb erdőpanama.
- Öngyilkos honvédhadnagy.
- Füross háború.
- Az aradi koldusbáró.
- Justh Gyula — Barabás ellen.
- Sikkasztás a városnál.
- Sainésznő egy rablóbandában.
- Öngyilkosság féltékenységből.
- A detektív és a női becsület.
- Aktuális emberek.
- Darányi izgat.
- A véres birodalom.
- Van-e tilus?
- Véres savargás Temesvárott.
- Tárcs: A stratégia. Írta: Csuka Ferenc.
- Csarnok: A dac miatt. Írta: Szabó Ferenc.

Elvek és személyek.

Arad, július 19

A képviselőjelölt-jelöltek kaoszából lassacskán már kialakul az aradi választási küzdelem képe. A porondon most már csak hárman maradtak: Müller Károly és Komjáthy Béla függetlenségi, továbbá Fényes Samu dr. zavaros pártállásra valló programmal. Számításba természetesen csak az első kettő jöhet. Fényes Samu outsider ebben a versenyben, amely reá nézve csak akkor lehetne eredményes, ha ellenfelei az utolsó pillanatban, a választás napján visszalépnének.

Az alábbiakban tehát kihagyjuk Fényest a számításból. A másik két jelölt fölött azonban bajos volna ilyen könnyedén napirendre térni.

Mindenekelőtt konstatálandó, hogy ugy Komjáthy Béla, mint Müller Károly igazán szabadelvű emberek. Az egyiknek a parlamenti életben jutott tekintélyes szerep, a másikat Arad polgársága a törvényhatóságban folytatott működése révén tanulta megbecsülni. Mindakettő egyéniség, mindakettő tevékeny, erős akaratú ember. Akármelyik is jut az aradi mandátumhoz: még a másik párt híveink is el kell ismerniök, hogy a mandátum jó kezekbe jutott. Ugy Müller Károly, mint Komjáthy függetlenségi programmal indulnak a küzdelembe, tehát a választás során aligha lehet szó az elvek harcáról. Az aradi mandátum kérdése ugyszólván személyi kérdéssé devalválódott, ami a mai politikai viszonyok között szinte természetesnek látszik, bármily természetellenes is.

Ebben a személyi kérdésben csupán az lehet tehát irányadó, hogy melyik jelölt felel meg jobban annak a várakozásnak, mely az aradi mandátummal jár. Erre a kérdésre azonban igen bajos megfelelni. A múltak tapasztalatai szomorú bizonyosságot nyújtanak arról, hogy egy befolyásos képviselő nem jelent egyúttal fejlődést is a városra nézve. Viszont tapasztaltuk azt is, hogy Arad szülőttei sem felelnek meg mindig a hozzájuk fűzött várakozásnak. Az aradi mandátum mindig súlyos mandátum volt, de nekünk, aradiaknak misem jutott eddig képviselőnk erkölcsi súlyának kedvező hatásából.

Most azonban, mikor a politikai helyzetet a simulékonyság, a mimikri-elmélet

jellemzi, amikor a legreakciósabb törekvések is odaadó támogatókat találnak a többség leltári mamelukjaiban: most még a személyi kérdések is nagyfontosságúak. Eltekintve a város szempontjaitól, az aradi mandátum súlya követeli meg, hogy ne küldjünk a parlamentbe olyan embert, aki a hatalom támogatásában mindenre kapható. Nap-nap után tapasztaljuk a fórumon a fekete irányzat térhódítását, amelynek idővel természetes velejárója lesz egy új parlamenti pártalakulás. Reakció és liberalizmus nem élhetnek sokáig egy fedél alatt. Az aradi polgárságnak tehát arra is kell gondolnia, hogy képviselője ne csupán egy szavazatot képviseljen a többség soraiban, de képviselje azt a demokratikus, azt a szabadelvű gondolkozást, melyet Arad városa joggal elvárhat tőle. Ha kell, tudja levonni a konzekvenciákat akár saját vezéreivel szemben s ha egyszer kenyértörésre kerülne a sor: tudjon elszakadni attól a párttól, amelynél talán a kenyér legnagyobb része maradt.

Ez az, amit az aradi polgárság teljes joggal megkövetelhet attól, aki bizalmat kér tőle. Akár Komjáthy, akár Müller lesz a képviselő: a fentartás nélküli, pártfegyelem által nem korlátozott liberalizmust kell szolgálnia. És reméljük, hogy így is lesz. A Darányi-Polónyi klikk reakciós mesterkedéseit a vértanúk városának képviselője nem támogathatja. A mandátum körüli személyi harcnak elsősorban ez kell, hogy az ütközőpontja legyen, noha egyelőre úgy Komjáthyról, mint

A stratégia.

Írta: Csuka Ferenc.

Stratégiát a kadét voltaképpen nem tanul. Hírét hallja csupán, mint baka a kávénak. A stratégiától általában a legöregebb generálisoknak se fáj a fejük: annál furcsább, hogy egy szeplős kis kadétnak a szíve sajdukt bele.

De tartunk rendet, hölgyeim és uraim, mert Önök még azt hiszik, hogy hősünk belésszeretett a stratégiába. Pedig dehogyan! Reinhold von zu Mayer másodéves kadét egy császári és királyi bakfis, a Loewenburg ezredes ur ur csitri leánya után bomlott. Történelmi igazság kedvéért megjegyzem, hogy mindezekből csupán a „von und zu” nevezhető légbőlkapott koholmánynak, mely minden alapöt nélkülöz, — amennyiben a Mayerek kiterjedt és tiszteletreméltó famillája mind e mai váltólejáratos napig sem „von” sem pedig „zu”, semmiféle nemességet se kapott. Ez kizárólag a kis kadét vizitkártyán szerepel, aranysegélyű merített papíron. Hanem ami a szerelmet illeti... nos, az éppen olyan bizonyos és valószínű volt, minthogy tavasszal az ibolyák nyílnak, hogy a nap vidáman ragyog... és hogy az ibolyánál, no de még a derült égnél is kékebb szeme, verőfényénél ragyogóbb szöke haja van annak a kincstári hölgyikének, aki után a kadét, a kadétek és diákok nézeteltérés

neki esedtek, bomlottak és bukdostak a vizsákon. Bizony!

Tragikus történetünk színhelye: a helyőrségi teniszpálya.

Ezek előrebocsájtása után fölhívom becses figyelmüket arra a körülményre, hogy egy novellászerűen langyos juniusi alkonyaton, ugy fél hét táján, a főntemlített cs. és kir. bakfis, Fräulein Elza, ezzel a megdöbbentő kérdéssel fordult imádójához:

— Mondja csak, Mayer, mi az a stratégia?

— A stra...

Ennyit felelt a kadét és megakadt. Rökönydöttén bámult szét a tenisz-pályán és nézegette a tanácstalan levegőt, ahol a piros lapdák ide-oda röppentek. A játékosok rikoltása: „Play! Ready!” artikulálatlan bögések és vitások gyanánt zúgott koponyájában és e percben szívesen halt volna meg a monarkiaért.

Kábultságából Elza rázta föl. A makacs kis perszóna indulatosan ismételte meg kérdését, sőt a picl lábával toppantott is hozzá.

A kadét belátta, hogy két kellemetlen dolog van a világon. Az egyik, ha az embert akkor dobják ki uszónadrágban a főtéri uszodából, amikor még retkes a térde és amikor az ideálja éppen arra sétál a korzón; a másik, nem kevésbé kellemetlen dolog, ha a hős lo-

vagrol kislül, hogy irrozatosan, rengetegül, piramidálisan nagy csási.

Ez az utóbbi fölöttébb kellemetlen és ennek folytán elhatározta, hogy inkább hazudik, de megmondja, mi fán terem a stratégia? Hogy eszik e vagy iszszák? Sőt kész lenne a puskapor is újból fölfedezni, ha egy hölgy, kivált az ezredes ur leánya kívánna. Hej, a puskapor, a puskapor nem is volna nehéz. Salétrom, kén, meg izé, Hanem a stra...

— Ejnye, Mayer! Harmadszor kérdem, mi az a stratégia?

— Nagyon szeretné tudni?

— Nagyon. Még pedig azért, mert azt hiszem, hogy valami pikáns értelme van.

— Biztosítom, hogy nem.

— Ördögöt! A papám ma reggel az örnagygyal süttogott. És nevetve ejtették ki ezt a szót, hogy stratégia. Biztosan valami jó kis dicsőség. No, Mayer, mondja már. Nekem megmondhatja! Nos, nem felel, barátom? Nem? Ugyis jó. Rendben vagyunk. Megkérdezem Hartmannától.

Ez hatott. A kadét ugyanis féltékeny a harmadéves Hartmann Gyurira s nem szeretné magát ezzel a gögös fickóval lefőzteni.

— Hja, a stratégia, amely harcászatnak is neveztetik, mondhatom, hogy nagyon egyszerű, illetőleg óriási egy tudomány. Roppant nehéz. Ahogy vesszük. Nekem nem nehéz. A kiaujjamban van.

Müllerről csakis azt tételezhetjük fel, hogy ők maguk is ezeket a nézeteket vallják.

Programbeszédet még nem hallottunk, egyelőre tehát a további kérdéseket nem taglalhatjuk. A választási mozgalom során felmerülő momentumok azonban mindenesetre világosságot fognak hozni abba a kérdésbe is, hogy ugyanazon elvek harcosai közül melyik képes nagyobb és szilárdabb garanciát nyújtani a jövőben folytatandó működéséről. Ezen fordul meg az egész választás eredménye. A hivatalos jelölés ép úgy nem döntheti el a választás sorsát, mint a jelölt aradi származása. Mindakettőnek csak politikailag kiskorú egyénekre lehet hatása. Ezek kicsinyes kérdések. A lényeg az, hogy ki képes a jövő biztosítékát teljes mértékben megadni. A jövőt, mert hiszen a jelöltek mindenkor frázisa, hogy multjok a jövő biztosítéka, ez a frázis már nem hat Aradon. Mi nem lefolyt esztendőkről való életrajzot, hanem komoly garanciát várunk Arad jövő képviselőjétől.

§.

A költségvetési vita. A belügyi tárca.

(A képviselőház ülése.)

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása. —

Budapest, július 19.

Az érdeklődés a minimumra szállott alá. A belügyi költségvetés van ugyan napirenden és ehhez mindenki ért — még sem lesz hozzá vita.

— Nem szabad *Andrássyt* fárasztani — ez a jelszó.

Mert hát *Andrássy* nem olyan, mint *Polónyi*, aki szívesen és könnyedén el tud beszélni akár óráig is. Aztán meg *Andrássy* igen gyorsan ejti ki a végzetes mondatot:

— Ha nem tetszik, hát levonom a konzekvenciákat!

Még élénken emlékszik mindenki a függetlenségi párt értekezletére, ahol váratlanul lecsapott ez a bomba.

— Hát csak ne bosszantsuk *Andrássyt*! — ezt adják szájról-szájra az öregek.

Es nem bosszantják. Nem fogják bosszantani *Darányi* Ignácot sem, aki *Andrássy* után fog következni. Hiszen *Darányi* Ignácot talán még jobban szereti a többség, mint *Polónyi* Gézát — csak nem fog borsot törni az orra alá.

Az ülés elején *Holtz Pál* a pénzügyi bizottság nevében beterjesztette a letárgyalt indennitási javaslatot. A bizottság jelentését ki nyomtatják, de a napirendretűzés fölött nem határoz a Ház. Abban a reményben, hogy a felhatalmazási javaslatra úgy sem lesz szükség, mert a költségvetést is megszavazzák maholnap.

A napirend előtt *Gaal András* is tett bejelentést nagy csomó vicinális vasut dolgában a közlekedésügyi bizottság nevében.

Tudósításunk az ülésről:

(A szocialista párt beszélt.)

Elnök az ülést megnyitja. A folyó ügyek letárgyalása után a belügyi budget tárgyalása kerül sorra.

Mezőfi Vilmos: Egy fontos alkotmánybiztosítékot akar megszüntetni: a gyülekezés és egyesülés szabadságáról szóló törvényt. Ha elmaradt ország Magyarország, annak főleg az az oka, hogy ilyen törvényünk még nincsen; a negyvennyolcas forradalom...

Közbeküldések: Nem forradalom volt az! Szabadságharc!

Mezőfi Vilmos: Nem érti, miért kell a forradalom szót kárkoztatni? Ha a forradalom jogokat küzd ki a népnek, ő örömmel üdvözli a forradalmat is! (Helyeslés a szélsőbalon.) A képviselőháznak erkölcsi kötelessége, hogy liberális reformokat hozzon, mert különben méltó lesz az osztályparlament vádjára.

Közbeküldések! Az is az! Osztályállam, osztályparlament!

Mezőfi Vilmos: A kérdés történetét ismeri. Idézte *Apponyi* Albertnek egy határozati javaslatát, melyet a kilencvenes években nyújtott be. Bizonyítja, hogy ezen a téren a negyvennyolcas időktől a Perczel-Bánffy-korszakig folyamatos a dekadencia, az utolsó időben pedig teljesen önkényes módon kezelik a szolgabírák a gyülekezési jogot. Nyilván azért tiltják be a gyülekezést, mert meleg van, télen mert hideg van, a szabadban betiltják, mert a nép meghülhet, zárt helyiségben betiltják, mert a nép a rossz levegőben betegségeket szerezhet. Elvárja, hogy gróf *Andrássy* Gyula belügyminiszter kioktatja a szolgabírákat, hogy a bejelentett népgyülekezést meg kell engedniük és csak azok törvényes lefolyásának ellenőrzése a kö-

telességük és joguk. Az elnyomott millióknak alig van képviselőjük a parlamentben.

Förster Ottó: De ami van, az jó! (Nagy derűtség.)

Mezőfi Vilmos: Alig van alispán, aki az ő szolgabírájának a betiltó végzését ne hagyná helyben. Az ördögöt az öreganyjánál hiába panaszolják be. Mire pedig a főbbezés a belügyminiszterig eljut, rég elmúlt a gyűlés határideje. Az új kormány szabadságszerető szelleme még nem jutott el a periferiákig, ahol a szolgabírák garázdálkodnak. Nem tudjuk, nem jön-e megint olyan korszak, amilyen most mult el...

Egy hang a baloldalról: *Ne jöveddölgesse!*

Mezőfi Vilmos: Az általános választói jog, melyet a lepiszkolt, rongyos tolonckocsiba zárt szociálisták propagáltak évtizedeken át, ma már parancsoló erővel itt dübörög a parlament kapuján s ezt be kell eresztünk! (Nagy zaj)

Miksa Imre: Érelen beszéd!

Farkasházy Zsigmond: Ez a mi programunk, nem az önké!

Hermann Ferenc: Maguk még tojásban sem voltak, mikor a 48-as párt már követelte az általános választói jogot. (Derűtség.)

Mezőfi Vilmos: A Bánffy-módszerről beszélt, melylyel a szociáldemokratákat üldözte. A parasztok százait lötték le az Alföldön... (Gutyos derűtség és zaj.)

Simonyi Semadam Sándor: A parasztokat agyonlőtték és az agitátorek elszaladtak.

Közbeküldések: Nem igaz, amit beszélt!

Az elnök: Csendet kérek!

Mezőfi Vilmos: Mindenki agitátor, aki az eszméért küzd! Erőszakkal eszméket megölni nem lehet. Bánffy üldözései megtermékenyítették a szociálista eszméket, megszorították a hűveket. A magyar parasztnak megvan az az érzése, hogy a kit nagyon üldöz a hatalom, annak nagy igaza lehet. Kéri a belügyminisztert, hogy már ősszel terjessze be a gyülekezési és egyesülési szabadságról szóló törvényjavaslatot. Ő nem hiszi, hogy a mostani béke sokáig tart, nem hisz a görögöknek akkor sem, amikor ajándékot adnak; nem hiszi, hogy a Bécsből kapott hamis alkotmányosság sokáig tart. (Nagy helyeslés.) Védekezünk kell egy jövő önkényuralom ellen. (Helyeslés.)

(Az elnök „figyelmeztet“.)

Bánffy Dezső: Nem tudja, megtámadtatott-e vagy nem? *Mezőfi* nagyon kiszínezett képeket rajzol a szociáldemokraták ellen. Az igaz, hogy ő szigorú intézkedéseket tett a biztonság érdekében és ezeket nincs is oka megbánni. Főlegesen tartja a védekezést, mert a közbeküldések, melyek itt elhangoztak, bizonyítják, hogy tudjuk, hogy *Mezőfi* feketén festett. Abban *Mezőfi*nek igaza van, hogy vele egyetért a gyülekezési és egyesülési szabadságról szóló törvény

— Hm. Hát afféle tudomány? Na. Nem hiszem, Mayer. De azért folytassa csak.

— Mindenekelőtt figyelembe kell venni, hogy már Napoleon idejében kiváló gondot fordítottak a harcászati tudományos izéjére és mint Neleon admirális nagyon helyesen megjegyezte a trafaigari csatásokon: „Videant consules!“ — vagyis, kérem alisan...

— A lényegét, Mayer! A lényegét akarom hallani.

Egy lapda röpített feljük és a kadét lába előtt puffant a fűbe. Ez ötletet sugallt neki. Mosolyogva vette föl a lapdát és nagy bölcsen magyarázni kezdett:

— Sehen Sie, grä' Fraulein Elza, tegyük föl, hogy a rakettém az ágyu, ez a lapda pedig az ágyugolyó. Érti? Na. Már most mire való a stratégia? A stratégia, amely máskülönbben harcászatnak is neveztetik, arra való, hogy például kiszámítsuk, hány fokos szögben röpítsük az ágyugolyót. Mert a szög nagyságától függ, milyen távol esik le. Hát kérem... izé látja ott a várhegyet?

— Látom.

— Helyes, és rajta a várromot?

— Látom!

— Kitérő. Nagyságban egy hadvezér vezetett. És látja-e a régi vár tornyának legcsúcsát?

— Látom.

— Kolosszális! Piramidális! Epochális! Nos, tehát az volna a feladat, hogy az ágyu-

golyó az ellenséges váratornyinak legcsúcsára csapjon. Mit tesz ilyenkor a modern katona? Előveszi a logaritmus-füzetet és vagy Celsius, vagy Reamur szerint kiszámítja, hogy az ágyu csővének tengelye hány fokos szögben hajoljon a horizonthoz. Tegyük föl, hogy ebben az esetben a logaritmus negyvenöt fokot követel Celsius szerint.

— Az nagyon meleg!

— Mi az, hogy meleg? A jó katona eltűri a meleget. Nos, forgatom, forgatom az ágyu csövet (jobbjaiban hatalmasan lengeti a rakettet, baljában föltartja a lapdát)... Most pontosan a kívánt negyvenöt fokos áll. A cél: a régi vár ócska tornyának a legeslegcsúcsa. Habt Acht! Elsütöm az ágyut. Feuer: ein, — zwei... drrreil!

... És akkorát sújtott rakettjével a lapdára, hogy az kilőtt nyilként nagy, lapos íven, bugva surrant át a levegőn. És aj, mind balsors!

— Himmelp! Gott!

Sikított egy nő szoprán. Az ezredesné ő méltósága volt, az inspekciós gardedám. Mivelhogy a neveletlen lapba az ő cs. és kir. orrára, annak is a leghegyre puffant. Az ezredesné vésztojósó komorsággal kelt föl a kert székéből. Villámzó sasszómével rögtön észrevette az elsápadt kadétot és a következő szót mondta tisztán és félreérthetetlenül a sirl csöndben:

— Trottil!

Nagyobb nyomaték kedvéért ezt is hozzátette:

— Ostoba kakadu.

És ezzel elviharzott.

A tennispárti félbeszakadt. Kisebb csoportok képződtek és sugdosva tárgyalták az incidens. Elza a kerítéshez dőlve, egy akáclevelet tépdesztett fogalival.

A kadét arca krétafehér lett. A szegény flu idegesen kapta fel gyíklesőjét, miközben a kék nadrágba bujtatott vékony l. bszárával kálimpált, mint a hadnagyok, amikor kardot kötnek föl. Szemére húzta sipháját, szalutált és busan elballagott.

A baklisok és a kadétok részint nevetve, részint sajnálkozva néztek utána; de mihielyt eltűnt a jegyese soron, ujult erővel folytatódott a játék, de most már gardedám nélkül, szabadon. Magasra röpítettek a lapdák, vidám kacagástól hangzott a kert.

És a-harmadéves Hartmann Gyuri odalépett Elza mellé. Összeütötte a bokáját. Pelyhedző bajuszkáját nyaggatta — valami bajuszpedrést jelzett — és egy Napoleon önértetével kérdezte:

— Nagyság, a következő partit együtt játszunk, nemde? Halja: „gemm“. Befejezték. Jöjjön, álljunk ki.

Elza követte a kadétot. És ettől fogva álló őt hétig Hartmann Gyurkáról írt regényes sorokat a naplójába.

sürgős voltában és egyetért vele abban, hogy az általános választói jogról szóló javaslat beadását elodázni nem lehet. Ismerteti felfogását a választói jog reformja dolgában.

Az elnök: Figyelmezteti, hogy ezen a címen ezeket a kérdéseket nem ismertetheti.

Bánffy Dezső erre szó nélkül leül.

(A lövőverseny és a tüdővész.)

Eber Antal: Bizalommal van a kormány iránt. Egészségügyi tekintetből szól a költségvetéshez. Szól a gümőkorról, mely a munkára legalkalmasabb magyar emberek közt pusztít ijesztő mértékben. Erre a célra összesen százezer koronát szánunk, ami igen kevés. A sorsjátékok jövedelmét fordítsák erre. Nálunk a pénzügyminiszter, aki a sorsjátékot határokat túlhaladó mértékben istápolta, ezzel skarta igazolni szociális érzékét. Szanatóriumok felállítását sürgeti. Az állatvédelemről gondoskodik az állam, az emberéről nem. Szociálista agitátor kezében veszedelmes fegyver volna az a jelszó, hogy Magyarországon jobb dolga van a csikónak, mint az embernek. A kivándorlásnál veszedelmesebb ellensége a magyarságnak a tüdővész. Milyen impressziókat kelt, hogy ilyen viszonyok közt lövőversenyek segítésére 310.000 koronát fordítsanak! Rothschildok 100.000 koronás versenydíjakat visznek el, ezalatt az emberek százszázalékos nyomorultságot élnek át. A lövőverseny ur-passzió, mely hivatásos sikkasztókat nevel a fővárosban. Az erre szánt pénzt fordítsák a tüdőbetegség segítésére.

(Két nemzetiségi.)

Pop Csicsó István: A közigazgatási politika nálunk abban koncentrációdik, hogy mi helyt kell valami — pótdót vetnek ki. Ez pedig súlyosan érinti a népet. Návay Lajos igen okosan beszélt, éppen ezért hidegen hallgatták meg. Megvádolták a nemzetiségeket azzal, hogy Kristóffyval összejártak. Erre vonatkozólag kijelenti, hogy ők nem paktáltak Kristóffyval, hanem csak azért voltak nála, hogy tiltakozzanak a törvénytelen ségek ellen. Erre a tényre hivatkozva kér: a kormányt, hogy helyezze hatályaon kívül az előző törvénytelen kormányzat azon törvénytelen rendeleteit is, amelyek a nemzetiségekre vonatkoznak. Ha azt fogja tapasztalni a kormány részéről, hogy az ország minden polgára számára egyenlő igazsággal mér, akkor támogatni fogja a kormányt. Ez idő szerint még nem látja ennek biztosítékát, tehát a költségvetést nem fogadja el.

Vajda Sándor: Mint orvos szól hozzá a belügyi költségvetéshez és utal arra, hogy a csendőrség főtartására tizenhárom millió koronát költ az állam, ellenben a közegészségügyre csak öt milliót. Ez olyan megdöbbentő arány, hogy mint orvos hozzá nem járulhat ehhez a költségvetéshez. Adatokat sorol fel a költségvetésből, amelyekkel azt bizonyítja, hogy még a selyemtenyésztésre, sőt az állami lótenyésztésre is több közpénz jut, mint a közegészségügyre. Ennyire olcsó és közömbös nálunk a szegény nép élete és egészsége. De meg is felelt azután ennek a részvétlenségnek közegészségügyi állapotaink mai színvonalát. Nem fogadja el a költségvetést.

Beszéde végén a közegészségügy államosítását követeli és határozati javaslatot terjeszt be, amely szerint utasítsa a Ház a kormányt, hogy terjesszen be törvényjavaslatot a közegészségügy államosításáról, egy egészségügyi minisztérium felállításáról, az ingyenes gyógykezelésről és arról, hogy vasárnap és ünnepeken csak korlátozott mértékben legyen szabad szeszes italokat árusítani.

(Az erőszakos közigazgatás.)

Tíz perccel szünet után Vlád Aurél a közigazgatási tisztviselők erőszakoskodásáról beszél. A vármegyék autonómájára szükség van, de az autonómiát erősíteni kell. Návay Lajos elnök nem vonta le tegnapi fejtegetései során a konzekvenciákat.

Rakovszky István elnök figyelmezteti a szónokot, hogy Návay csak mint képviselő beszélt és nem mint a Ház elnöke.

Vlád Aurél ezután a választási visszaélésekről beszél és elmondja, hogy a főszolgabíró tetszésétől függ, hogy nemzetiségi jelölt programbeszédet mondhat-e vagy sem. (Nagy zaj.)

Elnök figyelmezteti a képviselőket, hogy ne zavarják a szónokot.

Lengyel Zoltán: Nem kell őt zavarni, elég zavaros ő úgy is. (Derűtlenség.)

(Andrássy az alkotmánybiztosítók körül.)

Vlád után Andrássy Gyula gróf belügyminiszter szólal fel és kijelenti, hogy nem ad részletes programot, hanem egyszerűen utal a kormányprogramra. A miniszter minden nyilatkozata súlyos köteleességet ró rá és mindig egy tett előzménye. Ezért most minden egyes dologról nem nyilatkozhatik.

Az önkormányzat erőteljes fejlesztése a cél mely előtte lebeg. *Annai alkotmánybiztosítók hoz a Ház elé, amennyit csak lehet* (előnk helyeslés.) A legfőbb biztosítók mégis az önkormányzatban van. A közigazgatási hírség hatáskörének kibővítése is egyik főadata lesz. A közigazgatási szervezetnek minden esetben tüze és reformon kell keresztülmenni. A nemzet a közigazgatás kérdésében most egy hivatalban van. (Elnök eljenzés) A speciális magyar viszonyok következtében és a múlt tapasztalataiból látjuk, hogy az államosítás lehetetlen. Nincsen is tehát akadálya a közigazgatás reformjának. Nem is vonakodik attól, hogy a közigazgatás reformjának teljes komplexumával foglalkozzék és a reformot betervezze. Addig is azonban a közigazgatás egyes ágaiban kíván reformokat. Végül, hogy az egész közigazgatást reformálja és így nagy alkotással biztosítsa Magyarország alkotmányos szabadságát. (Zajos eljenzés.) A megyei és állami nyugdíjak között viszonyosságot akar teremteni. A főispánok rendkívül kivételes hatalmát megszüntetni kívánja. Vlád Aurél a főispáni állás eltörlését kívánja. Addig azonban, amíg a nemzetiségi politikát folytatják, a főispáni állásokat megszüntetni nem lehet. Az államosításról szóló törvényt, a lex Szapáryt szívesen eltörlő. (Elnök és taps) A járási bizottságok felállítását helyesli, a megyei pénztárak dolgában ma még véglegesen nem kíván állást foglalni. Elfogadásra ajánlja a költségvetést.

A Ház ezután elfogadta a belügyi költségvetés első tételét, majd Kecskeméthy Ferenc előterjesztette interpellációját a békési aratósztrájk dolgában. Erről lapunk más helyen számolunk be.

A legujabb erdőpanama.

(Nyolcszáz hold négyezer koronáért.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától —

Arad, július 19.

Sepsiszentgyörgyről különös esetről értesítenek, a mely jellemzően világítja meg az erdélyi erdőeladások körül tapasztalható hihetetlen visszaéléseket. Az esetet minden kommentár nélkül közöljük. A szereplők neveit egyelőre elhallgatjuk.

A zágoni közbirtokosság ismert szokás szerint szintén eladta az erdejét. Eanél az eladásnál az történt, hogy az eladásra szánt erdő komplexumából 800 katasztrális holdat kiszakítottak azon a címen, hogy az teljesen hasznavehetetlen, sem a vevő, sem senki pénzt nem ad érte, tehát szabad kézből kell úgy eladni és értékesíteni, a hogyan lehet.

Kéz alatt valaki csakugyan ígért is a 800 holdért 4000 koronát. Minthogy azonban közbirtokossági erdőről volt szó, ezt az eladást is fel kellett terjeszteni jóváhagyás végett a földmívelési minisztériumhoz.

A földmívelési minisztérium az eladásról ugyan hozzájárult, de hogy a szabály megtartassék, a nyilvános árverést rendelte el. A 800 katasztrális hold tehát nyilvános árverésre tűzött ki. Ezen az árverésen egy székely fakereskedő cég volt az egyetlen árvevő és ez a cég 800 holdért, mely hasznavehetetlen, értéketlen erdőnek van minősítve, melyet kéz alatt 4000 koronáért el is akartak már adni: 131.000 koronát ajánlott.

De ez még nem elég. A százharmincegyezer koronás ajánlat után két újabb ajánlat is történt. Egyiket egy nagyon ismert cég tette és ígért 135.000 koronát, a másikat egy romá-

nai cég, mely 140.000 koronát ajánlott a 4000 koronás 800 hold területért.

Ezek után a közbirtokosság most már maga is közbelépett, hogy az öt négyezer koronás objektumát a miniszter még 140.000 koronáért se adja el. Ez ügyben Kelemen Lajos, Háromszékmegyei tiszti főügyésze, a minap járt a közbirtokosság érdekében Darányi Ignác miniszternél.

Ugyan ki akarta zsebre venni a 4000 és 140.000 korona közötti csekély különbözetet?

Öngyilkos honvédhadnagy.

(Tragédia a menyasszony ablaka alatt.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától —

Arad, július 19.

Megrendítő és regényes hátterű öngyilkosság történt tegnap a Nagyenyedhez közel eső Csombord községben. Egy honvédhadnagy agyonlőtte magát cigányzene mellett menyasszonya ablaka alatt és míg a nagyenyedi kórházba szállították, kiszenvedett.

A feltűnést keltő öngyilkosság részletei a következők:

Bede József, a nagyenyedi honvédszázalaj hadnagya jegyese volt egy csombordi leánynak. A szükséges kaució azonban nem volt meg egyik részről sem és arra sem volt kilátás, hogy a kauciót valahonnan előteremtsék.

Bede József tegnap éjjel zajos mulatást rendezett egy nagyenyedi kávéházban és úgy éjjel 3 óra felé, a cigányokkal együtt kiment Csombordra, ahol menyasszonyának szerenádot adott. Sirt a hegedű és a cigány a legbusabb nótákat játszották. A szegény kis hadnagy pedig ott zokogott a hegedűszó mellett.

Aztán gondolt egyet és hirtelen ráparancsolt a cigányra, hogy gyászindulót játsszék. A cigány teljesítette a parancsot és belekezdett a gyászindulóba. Alig ért a közepére, amikor a hadnagy egyszerre csak előhúzza a revolverét és a homlokára szötte. A cigányok kiáltására kifutottak a felriasztott házbellek. A menyasszony zokogva borult vőlegényére, hozzátartozói pedig orvost segítségért gondoskodtak. Azután beszállították a nagyenyedi kórházba, hol a szegény hadnagy meghalt.

Bede hadnagy egyike volt a zászlóalj legszimpatikusabb tisztjeinek. Sokan ismerték és mindenki szerette rokonszenves egyéniségeért. Érthető tehát, hogy tragédiája általános feltűnést és részvétet keltett mindenfelé.

Furcsa háború.

Az öt napos küzdelem.

(San-Salvador győzött.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától —

Arad, július 19.

Guatemala és San Salvador amerikai államok háborúja véget ért. Roosevelt elnök békeszeretete és államférfini nagysága nem tűrte, hogy elvi kérdések miatt egymást ölje a yanké és latba vetette minden befolyását a fegyverszünet megkötése érdekében, a mi végre sikerült is. A fegyverszünet ma hajnalban kezdődött. A békeszerződést nyílt tengeren az Egyesült Államok Marblehead nevű hajóján írták alá. San-Salvador veszteségét 700 halott és 1100 sebesültre, Guatemaláét 2800 halott és 3900 sebesültre becsülik.

Ezeknek az északamerikai államcsoportoknak a háború rendszerint kicsinyes okokra vezethető vissza. Nem is háborúk ezek az egyes államok között, hanem személyes harcok a köztársaság megválasztott és elbukott elnökei között. Ha az elnököt az egyik államból elker-

getik, a szomszédállamba menekül, onnan forradalmat szervez szeretett hazája, illetőleg ellen-elnöke ellen és tervéhez rendszerint megnyeri az állam támogatását is, a hová eime nekült.

A két állam háboruba keveredik és ha az elnök hadserege győzni talál, a vesztes elnök-jelölt legfeljebb egy harmadik államba menekül, vagy legrosszabb esetben megölik. Ezek a háborúk rendszerint nagyon gyorsan véget érnek és a lakosság már úgy megszokta azokat a harcokat, akár csak a tropikus záporosöket.

A most lefolyt harc is hasonló okokra vezethető vissza. Május közepén Guatemalában ismét egy kis revolúciót csináltak. Barillas, a volt elnök szervezte a forradalmat, hogy utódját Cabrerét a tróntól megfoszssa. A puccs azonban nem sikerült, mert Guatemala hadseregének javarésze csodálatosképpen hű maradt Cabreréhez, úgy hogy a zendülést leverték. Barillas tehát San-Salvadorba menekült, ott ismét fölkelésre bírta a hadsereget, mely hadat is izent Guatemalának. Eleinte Guatemalának kedvezett a hadiszerencse, San Salvador hadserege súlyos vereséget szenvedett és Regalado, a hadsereg feje elesett.

De fordult a szerencse és Salvador jobban szervezett hadseregével július 15-én Guatemala hadseregének zömét megverte. A táviratok jelentése szerint Guatemala részéről kétezer ember esett el, egy másik távirat már csak kétszáz emberről tesz említést, de nem lehetetlen, hogy a valóságban csak husz volt az elesettek száma. Az ötnapos háborúnak végül Roosevelt vetett véget, de kérdéses, hogy a történetek után megmarad-e Cabrera továbbra is Guatemala köztársaság elnöki székében?

Az aradi koldusbáró.

(Fechtig Armand telenenten.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, július 19.

A sok ideig Aradon lakott és legutóbb a városi szegények házából több ízben megszökött Fechtig Armand báró ismét beszélt magáról. Most Nagyváradon vendégszeropel a koldusbáró, ahol tegnap beszéltették a rendőrség toloncházába. Fechtig Armand tudvalevőleg kiterjedt rokonságu meghonosodott német bárók sarjadéka, a ki már évek óta teljesen elzüllötten, lelkiileg tönkretéve koldul városról-városra, felkeresi előkelő ismerőseit, kik sietve segítenek a szerencsétlen emberen, csak hogy minél hamarabb megszabaduljanak tőle. Többször került már a rendőrség kezébe, de a büntetések kitöltése után ismét folytatta zsarolással és koldulással szegénytelen és tragikus életmódját.

Fechtig Armand báró a szabolicsmegyei Buleson született. Apja még egyike volt a megye leggazdagabb főúrainak, fia azonban, aki ide került Aradra, gyorsan nyakára hágott az öröklött vagyonnak, úgy hogy később az államvasutaknál volt kénytelen valami állást elfoglalni. Itt azonban nem tudta megszokni sem a szegénységet, sem a bürokrata élet elzárkózottságát. Ivásnak, mulatozásnak adta magát. Botrányos viselkedése végre állásának elvesztését vonta maga után. Két év óta semmiféle foglalkozása nincs, a szegények házában keresett menedéket. Igen széles ismeretsége van, egész megyék mágnásainak és zsenitjeinek névsorát hordozta mindig magával.

Nagyváradon többször megfordult a báró. Legutóbb mintegy két hónapja ismét bekísérték a főkapitánysághoz. Könyörgésére Gerő Ármin főkapitány nem toloncoltatta el, hanem kényszerutlevelet adott neki azzal az utasítással, hogy egyszer és mindenkorra hagyja el a

várost. Ezt Fechtig Armand meg is ígérte. Szavát azonban nem tartotta be, mert tegnap ismét a rendőrség fogházába jutott.

Gerő Ármin főkapitány újból kihallgatta, zsebelnek átkutatásakor több nagyváradai előkelő és gazdag család névsorát találták nála. Kiderült a vallatásnál, hogy immár 3—4 hete időzik ismét Nagyváradon, koldulva kuporgat össze néhány forintot, a pénzt azután elissza a külváros legeldugottabb kocsmáiban. Az éjszakákat vagy az utcán, vagy a lebujokban töltötte, csavargók és egyéb rovott multu alakok társaságában.

Egy újságíró érdeklődött báró Fechtig Armand után a toloncházban. A miről ott értesült, egyszerűen meglepő volt. Sovány, megtört ember helyett egy jól megtermett, bőségesen táplált urat látott maga előtt. Alakja magas, egyenes és büszke tartású, haja fekete, több helyen azonban teljesen ősz. Arca gömbölyű és piros, semmi szenvedésnek vagy nyomorgásnak nincs rajta jele. Vonásai azonban nem vidámak, szigorúak és mélyen bevésettek. Öltözete most teljesen ép, úgy látszik valahonnan hibátlan ruhát koldult ki magának.

Sorsát azonban nem fogja fel valami tragikusan, teljesen közönyös már önmagával szemben, a tisztességes élet iránt minden érzékét elvesztette. Egész kedélyesen dicsekedett az ő kalandos csavargásaival. Felesége nincs, ellenben két leánya él még szülővárosában, kik teljesen tehetetlenek édesapjuk megmentésében. Legutóbb Aradon járt, itt azonban elfogyott a pénze, néhány megmaradt koronáján Nagyváradra utazott, hogy régi barátjaitól némi segítséget kunyoráljon ki. Valaki azonban, kinek már kellemetlen volt a régi cim bore, feljelentette a rendőrségnél, a hová be is kísérték.

Merre fogják Nagyváradról toloncolni, még bizonytalan. Addig mindenesetre a toloncházban marad, míg valamelyik állandó tartózkodási helyét ki nem derítik a hatóságok.

Rövid hírek.

A vasúti sínre dinamitot tettek,

Lakása elé bombát vetettek.

Küldtek neki méreg anizslapot,

Titkos halálítéletet kapott,

A sok veszélytől már se lát, se hall...

... Wladimir nagyherceg nyaral.

Justh Gyula — Barabás ellen.

(Egy mandátum-lesztás titka.)

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, július 19.

A fenti címmel a *Radikális Újság* érdekesen írja meg Barabás mandátumvesztésének kulissza-titkait. A cikk szövege szerint a következő:

Feltétlenül hiteles helyről végtelen pikáns magyarázatát kaptuk annak: miért prejudikált oly gyorsan Justh Gyula az összeférhetlenségi bizottság határozatának s miért követte éppen ő azt a határozatot, hogy Barabásnak le kellett mondania a budapesti mandátumáról?

A kulisszák mögött lefolyt Justh Barabás párbaj előzményeiről a következőket írja jól értesült tudósítónk:

A mai ellenzéki hangulat a 48-as párton két gyupont köré gyülekszik. Az egyik az Eötvös Károly multja és egyénisége, a másik a Barabás Béláé. De azzal nincs tisztában az elfogulatlan és józan közvélemény, hogy ha e két régi politikus bármelyike nyeri is el a VII. ke-

rület mandátumát: kemény emberre talál az új képviselőben a kormány.

Eötvös már nyilatkozott ebben az értelemben. Barabás pedig — csak azért tartózkodik, mert még nincs mandátuma: jogalapja arra, hogy nyilatkozzék. Pedig ugyan bőven vannak és méltán lehetnek neki is zokszavai az új rendszer ellen. Justh Gyula házelnök, szinte érthetetlen kicsinyességgel egyelőre elűtötte a három nagy mandátum birtokosát a törvényhozásban való aktív részvételől. Emberi gyarlóság a forrása ennek! Nem tudta megbocsájtani Barabásnak azt, hogy amikor a Kuen-Héderváry-féle leszerelés közvetlen napjaiban lement Kossuthnak Makóra beszámolóit tartani: ott lehurrogták, sőt meg is hajgálták őt is meg Kossuth Ferencet is. Justh Gyula máig is azt hiszi, hogy ennek a három esztendő előtti kudarcnak az oka: Barabás Béla. Ezért vette olyan szigorúan nagyító üveg alá a Barabás Bélának aradi mandátumáról való lemondását, és ezért prejudikált olyan nagy hangon az összeférhetlenségi bizottság határozatának.

Ez a kis kulissza titok már azért is érdekes, mert nyilvánvalóvá teszi, hogy akárki lesz is a követ a VII. kerületben, az a függetlenségi ellenzék tagja lesz. Ez bizonyos. Eötvös már ki is jelentette jóelőre, hogy ő csak ellenzéki függetlenségi tud lenni. Barabás Béla még nem mondott ugyan semmit, de aki közvetlen közelében tapasztalta az ő érzéseit és indulatát, az már tisztában van azzal, hogy Barabás Béla nem fog megelégedni még esetleges győzelmével sem, hogy elégtételt szefezzen megsértett politikusi önérzetének három nagy mandátum elvesztéseért. Lélektani momentum ez, de Barabás környezete már tudja, vagy legalább is — így tudja.

Öngyilkosság féltékenységből.

(A kacér asszony.)

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, július 19.

Sem éjjele, sem nappala nem volt Harsányi György budapesti iparosnak, amióta észrevette, hogy a felesége jó szemmel néz az egyik barátjára. Figyelte az asszony minden mozdulatát, vigyázott minden lépésére, sőt azt sem átalotta, hogy fizetett kémekkel vegye feleségét körül, akiknek az volt a feladatuk, hogy mikor ő munkában van, ellenőrizték az asszony jövését-menését.

Harsányiné nem adott alkalmat a gyanura s a kémek, a házmesterné és kis, tizenötöstendős cselédje, naponta este azzal fogadták a munkából hazatérő férjet, hogy az asszony jól viselte magát, nincs ok a féltékenységre. Harsányiné azonban észrevette, hogy figyelik. Hogy az urát leszoktassa a csunya féltékenységről, sűrűn meghívta férje barátját s feltűnően kacérkodott vele. Emiatt természetesen napirenden voltak a perpatvarok. Harsányi folyton panaszkodott s szemrehányásokkal illette feleségét, aki azonban minden egyes alkalommal szeme közé nevetett féltékeny hitvestársának.

Tegnap Harsányi György megfenyegette az asszonyt, hogy öngyilkossá lesz, ha tovább is folytatja kacérkodását. Ez megijedt s bevallotta, hogy csak ugratta, mert le akarta szoktatni féltékenységéről. Eszé ágában sincs hűtlenségre gondolni. A férj azonban már nem hitt neki. Elment hazulról s egész éjszaka bolyongott az utcákon. Reggel hazatért Huba-utca 10. számú lakására. Az asszonyt nem találta otthon, mire egészen elveszítette önralmát. Levetkőzött, lefeküdt az ágyba, aztán a nagy, éles konyhakést teljes erővel mellébe vágta.

Felesége, aki az urát kereste reggel őt

crától kezdve, néhány perccel az öngyilkosság elkövetése után érkezett haza. Főllármázta a házbelleket, akik az életunthoz kihívták a mentőket. Ezek bekötötték a boldogtalan ember száját és beszéltették a Rókus-kórházba, ahol most a halállal vívódik. Felgyógyulásában nem bíznak az orvosok. A rendőrség megindította a nyomozást.

Darányi izgat.

(A munkások ellen.)

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, július 19.

A Ház mai ülésén *Kecskeméthy Ferenc* interpellációt intézett *Darányi Ignác* földmivelésügyi miniszterhez egy földművesztrájk ügyében, amely a nyomoruság miatt tört ki.

A szónok rámutatott arra, hogy a *Wenckheim* uradalom, — ahol a sztrájk kitört — olyan szerződést kötött a munkásokkal, amely nem biztosította megélhetésüket. *Darányi Ignác* válaszában kijelentette, hogy a munkásoknak áll érdekében, hogy szerződésbeli köteleességüket még ily esetben is betartsák. A „munkások atyjától“ az ilyen kijelentésekhez hozzá vagyunk szokva. Az olyan kijelentés után, amilyent például a miniszter ur ma tett, jogosan mondhatjuk, hogy a munkások izgatóira semmi szükség sincs, elvégzik az izgatást azok az urak is, a kiknek a sors kegyelméből bársonyszék jutott.

Budapesti tudósítónk táviratozza:

A képviselőház mai ülésén *Kecskeméthy Ferenc* sürgős interpellációt terjesztett elő a békési aratósztrájk ügyében. *Kecskeméthy* előadta, hogy a népet az aratósztrájkba nem az izgatók, hanem a nyomoruság és a banyaru helyzet vitte bele. A januárban kötött szerződés szerint oly csekély meg maradt volna az aratóknak, hogy abból lehetetlenség lett volna megélniök. Kérték a *Wenckheim*-uradalmat, hogy javítsák meg a szerződésben kikötött béreket, de ennek a kérelemnek teljesítését megtagadták.

Mezőfi Vilmos: Tehát *Wenckheim* volt az izgató!

Kecskeméthy Ferenc: Tartalékmunkásokat hoztak, akik nem tudták azt a munkát elvégezni, de a gróf nem volt tekintettel a szegény népre. Pedig ha másért nem, azért lehetett volna méltányosabb, mert a birtoka után, amely 15 év óta gabonatermő föld, mint legelő után fizet adott. A szegény ember tenyérnyi földje után dehogy is tehetne olyat, a mit a dussgazdag gróf megtehet.

A szónok ekkor hosszabban nézi a jegyzetelt, mire *Rakovszky István* elnök az idő előhaladottságára való tekintettel kéri *Kecskeméthy*-t, hogy halassa el a beszédét holnapra.

Kecskeméthy Ferenc: Fontos dolog ez, megérdemli az időt. A szónok ezután elmondja, hogy mint a heringeket préselik össze az emberek, akiket szerződészegés címén bebörtönöztek.

Mezőfi Vilmos: Ki a szolgabíró, mondja meg.

Kecskeméthy Ferenc: *Popovics* Liviusz. A románok vigasztalására szolgáljon, hogy a magyaroknak is van okuk panaszkodásra. Az pedig, aki ellen panaszkodnak, román ember. Ezután beterjeszi interpellációját az elzárt munkásokkal való rossz és embertelen bánásmód miatt.

Darányi Ignác fölolvassa az aratósztrájkról szóló jelentést, mely szerint nem történt semmi rendellenesség. Amikor az interpelláló támogatá-

sát kérte, a miniszter azt felelte, ha a munkások visszamennek a munkába, akkor megteszi a közvetítő lépést. A munkások érdekében levőnek tartja, hogy a szerződésbeli köteleességüket tartsák be. A jelenleg érvényben lévő törvényt nem fogja megváltoztatni, de munkások érdekében hozni fog munkásvédő törvényeket.

Kecskeméthy Ferenc kijelenti, hogy tanácskozásokkal nem lehet segíteni a népen. Tudomásul veszi a választ.

Ezt tette a Ház is, mire az ülés háromnegyed négy órakor véget ért.

EGYESÜLETI ÉLET.

(*) Az Asztalos Sándor társaság elnöksége értesíti a tagokat, hogy mérsékelt árú Neptun-Marosfürdő jegyek a mai naptól kezdve *Jakabffy István* és *Társaság* üzletében válthatók.

Színésznő egy rablóbandában

(A szülés utján.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától —

Arad, július 19.

A lipcsei rendőrség táviratilag értesítette a budapesti főkapitányságot, hogy egy három tagú furcsa betörőbanda után nyomoz, amelynek egyik tagja magyar ember: *Köhler Ferenc* huszonkét éves ácssegéd, akit évekkel ezelőtt a budapesti Wellisch féle ácstelepről izgága természet miatt elbocsátottak. *Köhler Ferenc* annak idején munka nélkül lévén, kezdett a fővárosi közbiztonság szempontjából veszedelmessé válni, amiért a rendőrség Budapestről eltoloncolta. *Köhler* ekkor *Bécsbe* ment, ahol azonban csakhamar oly rossz hírre tett szert, hogy sehol sem tudott munkát kapni.

Létezésében közben, hogy, hogy nem, megismerkedett valami *Lange Johanna* nevű huszonhárom éves színésznővel, akinek állandó lovagjává szegődött s akivel állandóan együtt élt, járt-kelt és akivel együtt tervezgették ki a pénzszerzés különböző módjait.

Igy például *Lange Johanna* udvalókat fogadott a lakásán, akiknek ruháit a pásztorórák alatt a szobában rejtőzködő *Köhler* kifosztotta. Ezt a szép foglalkozást addig űzte a jeles párocska, amíg egyszer rajtavestettek s el is ítíték őket három hónapra. A büntetés elől azonban sikerült megszökniök *Berlinbe*, ahol a foglalkozásukat is megváltoztatták.

Berlinben szövetkeztek *Reecz Péter* János lakatossegéddel, akinek segítségével most már a betörés különböző nemes válfajait kezdték kultiválni. Lakásfosztogatások, üzletnyitogatások, szekrényfeltörések mind jövedelmező mesterség volt számukra. Ennek a hónapnak tizenegyedik napján változatosság okáért a három kompanista megváltoztatta működésének terepmát és *Lipcsébe* tette át székhelyét. *Köhler* itt *Becker Ferenc* magánzó néven szerepelt napal és idegen lakásokban lépett föl éjjel állítólagos „nejével“, született *Lange Johannával* és „rokonával“, *Reecz Péter* Jánossal.

Néhány nap előtt nagyobb szabású üzleti tervet akartak végrehajtani. Egy államtanácsos lakását fosztották ki éjnek idején s a nagyértékű holmikkal éppen tovább akartak állni, mikor egy rendőrszem meglepte őket. *Köhler* ekkor hirtelen revolvért rántott és a rendőrről lött, akinek a golyó a hasába furódott s aki még ott a helyszínén meghalt. Ez alkalommal mégis sikerült egyiküket, *Reecz Péter* Jánost elfogni, míg *Köhler* és *Lange Johanna* megszöktek.

A lipcsei rendőrség most nálunk is körözteszi őket és a közrekerítőnek háromezer márká jutalmat tűzött ki.

Van-e tifusz?

(A főorvos nyilatkozata.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától —

Arad, július 19.

Tegnap megírtuk, hogy *Horváth József*, az Acsev. tiszviselője feljelentést adott be a városnak, amelyben előadta, hogy két leánya, akik tifuszban betegedtek meg, valószínűleg tejfertőzés útján jutottak bajukhoz. Állítólag ugyanis egy Szől-utcai majorosné, aki *Horváthékhoz* a tejet vitte, január havában tifuszban halt meg és két rokona most is tifuszban fekszik.

A feljelentés folytán ma *Posgay Lajos* dr. tiszt főorvos helyszíni szemlét tartott és tapasztalatairól az alábbi nyilatkozatban számolt be:

Tekintetes Szerkesztőség! Becses lapjában megjelent ama közlemény után, melynél fogva egy családba a tifusz fertőzött tej által áthurcoltatott, kötelességemnek tartom a nagyközönség megnyugtató végett kijelenteni, hogy a kérdéses tejelárusító család házában tifusz elő nem fordult.

A mint ezen hír tudomásunkra jutott, kérdést tettünk az illető család kezelő orvosánál, dr. *Avarfy* urnál, hogy miféle betegségről van szó; ő kijelentette, hogy a beteget csak egyszer látta és még ma biztos diagnózist meg nem állapíthatott, azonban a *tifusz fenforgása iránt is gyanúját fejtette ki*, mire a tiszt orvos a tejárusítást addig is, míg a dolog tisztázva lenne, rögtön beszüntette.

Ma reggel dr. *Avarfy* az orvosi hivatalban megjelent és előadta, hogy a tegnapi és mai észlelése után kijelentheti, hogy a betegnél tifuszról szó sincs, hanem erős malária lázrohama volt, egyben kéri az orvosi hivalt, hogy a beteg állapotáról személyes meggyőződést szerezzen.

Ezek után én a kerületi orvossal kimentem a kérdéses házhoz és meggyőződtem a dr. *Avarfy* által előadottakról. A beteg leánya az udvaron üdögölt, láztalan, de az előrement malária roham megtörte és így még gyöngékedő.

Ez a tényállás, melynél fogva tifuszról szó nem lehet, abban sem az előbb beteg anyja, sem most a leánya nem szenvedett; onnan tehát a tifusz csírája a szállított tejjel *Horváth József* családjába nem hurcoltatott.

Ami pedig a négy hó előtt abban a tejjelgazdálkodó családban előfordult halálozást illeti, dr. *Avarfy* oda nyilatkozott, hogy akkor sem volt tifuszról szó és a halál mindkét oldali tüdőgyulladás után következett be.

Arad, 1906. július hó 19.

Dr. Posgay Lajos,
tiszti főorvos.

A magunk részéről örvendenének, ha a feljelentés csakugyan alap nélkül való volna. Ok nélkül nem akarjuk megfélemlíteni a város közönségét.

Annál tény — és ezt a főorvos ur is beismeri — hogy a januárban elhunyt *Petriák Péterné* halálozása oka, *tifuszban van bejegyezve* az anyakönyvi hivatalban és hogy a halál után az előírt fertőzési óvintézkedéseket megtették. Lehet, hogy a halál oka tévesen van bejegyezve az anyakönyvben.

A közérdekre való tekintettel — úgy hisszük — nem volt fölösleges óvatosságunk. Két évvel ezelőtt, a nagy tifuszjárvány alkalmával, hosszú ideig titkolódzott a hatóság, ami a mostani óvatosságot indokoltá teszi.

Az aradi választás.

A Müller párt megalakulása. — Müller ellenzéki függetlenségi. — Komjáthy Béla fogadtatása. — Komjáthy programbeszéde. — Korteskedés mindenfelé.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, július 19.

Korteskedés az egész vonalon. Immár zászlókat is lát az ember, ha végigmegy a főtéren. A Központi-szálló egyik erkélyéről busan lóg egy magányos Fényes-zászló. Odébb, a Szalay Arnold irodaablaka alatt hatalmas Müller-lobogót lenget a szél. Még tovább, a Fehér Kereszt-szálloda erkélyéről két nagy Komjáthy-zászló lobog. Össze-vissza négy zászló, de legalább mégis választás előtti képe van a városnak. A pártirodák is megkezdték működésüket s a hivatásos kortesek épenugy, mint a hivatalnok, erősen mozgolódnak. Már csak hét nap van a választásig és ezt az időt okosan ki kell használni.

A függetlenségi pártban tegnap beállott szakadás a mai nappal teljessé lett. Megalakult a Müller-párt, ellenzéki-függetlenségi programmal. A Komjáthy-párt is erősen mozgolódik s vasárnapra a hivatalos jelölt már meg is tartja programbeszédjét.

A választási mozgalmakról alábbi tudósításunk szól:

A Müller-párt megalakulása.

Az aradi függetlenségi párt végrehajtó bizottságának tegnapi határozatára a pártnak Müller Károly körül csoportosult része azzal felelt, hogy kimondotta a szakadást és az új függetlenségi párt megalakítását. A függetlenségi pártból való kilépés már tegnap megtörtént és az új pártot, amely Müller Károly támogatásával, minden melléktekinet nélkül a 48-as eszméknek hódol, a ma este tartott értekezleten megalakították. Az értekezlet, amelyen igen számosan vettek részt, erélyes hangon tiltakozott minden olyan híresztelés ellen, mintha Müller Károly nem szívesen menne bele a választási küzdelembe és mintha a visszalépés gondolatával foglalkoznék.

A pártgyűlésről az alábbi tudósításunk számol be:

(A megalakulás.)

Vizer Lajos meleg szavakkal üdvözli a tekintélyes számban megjelent választókat. Foglalkozik a függetlenségi párt végrehajtó-bizottságának tegnapi határozatával, amelyet sérelmesnek tart a polgárságra nézve. Az összejövetel célja, — ugymond — hogy a pártnak az a része, amely nincs megelégedve a tegnap történt eseményekkel, új függetlenségi pártot alakítson. A végrehajtó-bizottság álláspontja a régi szabadelvű párti rendszer. A hivatalos jelölt állításának létjogosultsága nincs s ez a körülmény elkerülhetetlenül teszi a különválást.

Mi — mondotta beszédének további részében Vizer — oktrojt egyáltalán nem fogadunk el, még kevésbé vagyunk hajlandók tizenhárom, vagy hány ember akaratának hódolni. Nem engedhetjük meg, hogy olyan jelöltet varrjanak a nyakunkba, aki nekünk nem kell. És hogy a mi kívánságunkat minél biztosabban keresztülvigyük, indítványozom, hogy alakítsunk vezérőbízottságot.

Az indítványhoz az értekezlet egyhangulag hozzájárult, mire megalakították a vezérőbízottságot, amelynek a következők lettek a tagjai:

Vizer Lajos, Leitner Ernő dr., Czukor László, Szalay Arnold dr., Meiszrovits János, Rothmüller Ferenc, Panián György, Drescher Arpád, Sebesy

Ferenc, Maresch Gyula, Fejér Gyula, Müller Gyula, Havancsák József, Karczaghy Sándor, Berán Béla, Pomázy Károly, Blaskovits Antal, Tavrov József, Don Constantin, Leviczky Tibor, Joanovics Antal, Velics Ferenc, Olariu Jusztin, Borlodán György, Tefner Ignác, Barcza István, Dobró Pál, Kristyóry János, Szilágyi Jakab, Schaffer József, Németh Gyula dr., Joó Béla, Szász Dénes, Csepreghy Mihály, Wagner József, Szűcs Károly, Steinicz Mihály, Radocsányi János, ifj. Radocsányi János, Klár Ferenc, Fritz József, Kiss István, Berecz Lajos, Nagy János, Zajonkovsky János, Répágy Pál, Jan Kovich György, Sztojakovich Mián, Losonczy Lajos, Tesits Sándor, Tenner Lajos, Döme Lajos, Steiner Jakab, Kiss István, Berecz Lajos, Kovács Ferenc, Szóke Antal, Walder Gyula, D. Szabó Mihály, Kelemen József, Porcán Lajos, Moravék Elemér, Kristóf György, Reiner S. Sándor, Osz Lajos, Soly mos József, Schaffer Richárd, Glück József, Czeiler István, Kernacs Lajos, Kaiser Lipót és Tumó Lajos.

Vizer Lajos a vezérőbízottságot megalakultnak jelenti ki és főhívja a jelenlevőket az elnökség megválasztására.

Elnökké egyhangulag Vizer Lajost kiáltották ki. Azután szótén egyhangulag megválasztották Szalay Arnold dr.-t társelnökké, Leitner Ernő dr.-t, Sebesy Ferencet, Czukor Lászlót és Rothmüller Ferencet pedig alelnökké.

Vizer Lajos köszönetet mond a bizalomért. A további ernyedetlen küzdelemre buzdította a választókat, hogy az egyetértés fegyverével győzelemre juttassák a zászlót, amelyre Müller Károly nevét írták. Megbotránkozással utasította vissza azokat a tendenciózus híreszteléseket, mintha a párt nem szívesen menne a küzdelembe. Ennek a cáfolatát — fejezte be Vizer szavait — intézkedéseinkel szankcionáljuk. (Leikes éljenzés és taps.)

(Müller beszéde.)

Vizer beszéde után nagy éljenzés közepette Müller Károly emelkedett szólásra.

— Tiszteit polgártársaim! Kérem önöket, tekintsék felső ólálásomat válasznak azokra az imént elhangzott szavakra, amelyek az én visszalépésemről terjesztett hírekről számoltak be. Ha képviselő akartam volna lenni, az lehettem volna, mert ha kerestem volna a jelöltséget, megválasztottak volna. De a jelöltséget, amelylyel — mint azt önök igen jól tudják — csak a legutóbbi választás alatt is több kerületből megkínálták, nem fogadtam el. Mert hát én nem ismerem azokat a városokat és kerületeket, nem ismerem a bajukat, hát hogyan jövök én ahhoz, hogy én azokat képviseljem? Aradon azonban, ahol én itthon vagyok, meg-tiszteltetésnek tartom, ha a polgártársaim bizalmukkal engem tüntetnek ki. Önök igazolhatják, hogy nem tolokodtam jelölt lenni, hanem polgártársaim felszólítására mentem bele a választási harcba. Képviselőnek lenni Aradon megtiszteltetés, mert Arad ennek a nemzetnek központja fájdalomban és hazafiságban.

A magam részéről sofordpóba állnék akkor is, ha a polgárságnak az a része, amelyet én komolynak tartok, úgy intézkedik, hogy Steigerwald, vagy Szabó legyen a jelölt. Akkor mennék én is utána. De mert engem állítottak előre, megyek elől. De harminc, vagy hány ember akarata nem mérvadó, ha önök nem azt akarják. Én csak azt teszem, amit önök akarnak. Régi szokás szerint a végrehajtó bizottság jelölt ugyan, de a közgyűlés határozott. Az igaz ugyan, hogy mindig a végrehajtó bizottság javaslata szerint. Hanem még az sem történt

meg, hogy az ilyen jelölés ne egyhangú lett volna. Nem volt szükség arra az éles és keserű hangra, amelyet ott használtak. Mondják meg, hogy Müller nem kell és én megyek. Csak az a kérdés, hogy van-e joga tíz embernek a város nevében határozni.

A világért sem akarok személyről beszélni. Én őt nem ismerem; én nem mentem Pestre, ő pedig nem jött Aradra. És én nem is mentem sehova, hiába hívtak ide, vagy oda s nem is megyek, ha nem ismerem azokat, akik hívnak. En ugyanis úgy képzelem, hogy csak azt az ügyet képviselheti mindenki, amihez ért. Szó sincs róla, joguk volt tenni, amit tettek és nekünk is jogunk van ahhoz, amit teszünk.

Beszédének további részében az elveitől, a programjáról beszélt Müller. A programomat — ugymond — ismerik. Maradok az, ami vagyok és voltam. Egy miniszteriumnak sem leszek sohasem föltétlen alárendeltje. (Éljenzés.) Ha önök fölkiüldenek, lehet, hogy kiállhatatlan leszek odafönt, önök előtt azonban bizonyára nem. Megváltozni nem fogok soha. A magam esze után gondolkodó, a magam lábán járó, senki által nem folyásolható, ellenzéki függetlenségi ember maradok továbbra is: erről jót állok önöknek.

Leikes éljenzés és taps követte Müller beszédét, amely után Vizer Lajos bezárta az értekezletet.

A szervező bizottság értekezletén jelen voltak: Müller Károly, Berecz Lajos, Kolaz Károly, Heinz Gábor, Odlop János, Goron Gábor, Institoris János, Olárius Jusztin, Borlodán György, Tannian György, Dresser Arpád, Boda Ferenc, Meiszrovics János, Vizer Péter dr., Tafrov József, Losonczy Lajos, Rothmüller Ferenc, Zajonkovszky János, Leitner Ernő dr., Czukor László, Joanovics Antal, Répágy Pál, Karczaghy Sándor, Havancsák József, Ecker István, Dobró István, Borbás Lajos, Schaffer József, Sebesy Ferenc, Krizsán János, Berán Béla, Velics János, Molnár Károly, Szűcs Károly, Denczig Béla, Schwarcz Pál, Szalay Arnold dr., Rácz Márton, Leviczky Tibor, Müller Gyula, Sarga Károly, Grünwald Simon, Csampó Ferenc, Szilágyi Jakab, Ménési Antal, Gábor József, Forgács József, Barcza István, Schwarcz Lajos, Székely Sándor, Tefner Ignác, Németh Gyula dr., Blaskovics Antal, Rácz Ferenc, Volf Ferenc, Leviczky Béla, Osz Lajos, Horváth Károly, Steinicz Mihály, Kaltenhuber József, Don Konstantin, Radocsányi János, Klár Ferenc, Moravék Elemér, Rossi Pál, Martini János, Dengelegi Ferenc, Bozóky Leó, Kiss Ferenc, Duschek Ferenc, Hermann Béla, Kintzig Kópár Ferenc, Szász Pál, Herczeg Gábor, Reiner Ede, Kuzma József, Czirkál Géza, Vidéki Gusztáv, Sütő István, Kövér Gábor, Kósch Frigyes, Reiner S. Sándor, Erdélyi Andor, Prodanovics Mihály, Német Mihály, Weisz Farkas, Krizsán Antal, Vidulovics Izidor, Gönczö Ferenc, Hermann Ferenc.

A Müller-párt szervező-bizottsága holnap este 8 órakor a Fritz-féle Mókus-vendéglőben és a Havancsák-féle Hét vezérhez címzett vendéglőben tart gyűlést.

Komjáthy fogadtatása.

Komjáthy Béla a jelölésről szóló tudósítás kézhez vétele után a következő táviratot intézte a párt elnökségéhez:

Dr. Avarffy Imre

pártelnök urnak

Aradon.

Szívemben hálával telten értesítem Nagyságodat, hogy a felajánlott képviselő jelöltséged elfogadom.

Büszkeséggel tölt el oly intelligens kerület jelöltsége, mint Arad. Pénteken este

érkezem és vasárnap készséggel mondom el programbeszédemet.

Komjáthy Béla.

Komjáthy Béla holnap, pénteken este 8 óra 55 perckor érkezik meg Aradra. Az aradi függetlenségi és 48-as párt ez alkalomból a következő felhívást bocsájtotta ki:

Polgártársak!

Az aradi függetlenségi és 48-as párt jeöltje július hó 20-ikán, pénteken este 8 óra 55 perckor érkezik Aradra. Polgártársak! Jelenjete meg minél számosabban a vasuti állomáson, hogy ünnepeiesen, meleg szeretettel fogadjuk nagynevű képviselőjeöltünket.

Ejzen Komjáthy Béla!

Az aradi függetlenségi és 48-as párt végrehajtó bizottsága.

Komjáthy ünnepeiesen fogadtatása után párthívei elkísérik a jeöltet a Fehér Kereszt szállodában levő lakására. Később társasvacsora lesz a Fehér Kereszt téli termében, ahol a résztvevni akarók üláp szerint étkezhetnek.

Komjáthy Béla e hó 22-én, vasárnap délelőtt a Fehér Kereszt szálloda téli kertjében tartja meg programbeszédét. Ebből az alkalomból Aradra érkezik Komjáthy Béla kíséretében *Justh Gyula*, a képviselőház elnöke, *Rátkay László*, *Kelemen Béla*, *Barta Ödön* képviselők és a parlamentnek még néhány más tagja. A pártiroda által kiadott kommüniké szerint *Kossuth Ferencz* is lejön Aradra, hogy Komjáthyt támogassa.

Fővárosi visszhang a Barabás-ünneplésre.

Az aradi függetlenségi párt a végrehajtó bizottság tegnapi ülésén tudvalevőleg szeretetteljes ünneplésben részesítette Barabás Bélát, az aradi mandátumtól való megválása alkalmából. Az ünneplés élénk visszhangra talált a fővárosi VII. kerületi függetlenségi pártban, amely erről az alábbi átiratban értesítette az aradi pártot:

Műlek Lajos

függetlenségi pártelnök urnak

Arad.

Az aradi függetlenségi párt fenkelt magatartása, hazafias gondolkodása Barabás Béla szeretett jeöltünkkel szemben mélyen meghat bennünket. Testvéri üdvözlötünket, szeretetünket és hálaikat küldjük cserébe nemes eljárásukért. Barabás méltó az önk szeretetére, méltó a mi bizalmunkra, méltó az egész ország tiszteletére, nagy egyéniségéről lepattannak a gaz rágalom és aljas gyanúsítás orvul nekikirányzott nyilai. Lekecsédésünk nagyobb, mint valaha, ragaszkodásunk és kitartásunk Barabás mellett szebbé és dicsőbbé fogja tenni a multkorinál is elmaradhatatlan győzelmünket. Ejzen Barabás Béla! Ejzen az aradi függetlenségi párt!

A budapesti VII. kerületi függetlenségi 48-as párt nevében:

B. Virágh Géza,
titkár.

Földiák Gyula,
elnök.

A Komjáthy pártiroda.

A mai napon megnyílt a Fehér Kereszt szálloda első emeletén a Komjáthy Béla pártirodája, melyet két hatalmas zászló jelez az erkélyen. A pártirodában egész nap élénk az élet. Ott sürgölődik *Nagy Sándor dr.* és a függetlenségi párt több vezérférfia, élükön *Keresztés Gyulával*, hogy megbeszéljék a párt választási taktikáját és a választás során felmerülő intézkedéseket. Nagy keletjük van a választási lajstromoknak, melyek kézzel-kézre járnak s párttagok és kortesek szorgalmasan jegyzik ki maguknak azon választók neveit és lakását,

akiket hamarosan fel kell keresni, hogy a pártnak megnyerhetők legyenek.

A pártirodában ma kézzel-kézre adták azt a sürgölöt, melyet *Justh Gyula*, a képviselőház elnöke a tegnapi jeöltő gyűlésről hozzá intézett táviratra válaszul küldött, s amely így hangzik:

Avarffy Imre

függetlenségi pártelnök urnak

Aradon.

A szives értesítést és üdvözlést hálásan köszönöm. Szeretetőket, ragaszkodásukat meleg szívelemmel viszonzom. Örvendek, hogy Komjáthyt jeölték, óhajtom, hogy küzdelmüket siker koronázza.

Justh Gyula.

A véres birodalom. Ezredek lázadása.

(Merénylétől-merénylétre.)

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, július 19.

Csodálatos szívóssággal és borzalmas eszközökkel küzd Oroszország népe az igazi alkotmányért. A megingott cári trón alatt mind tüzeesebb lesz a föld. A katonaság lázadásai egyre sürűbben fenyegetik az önkényuralom ultima rációját, a fegyveres erőt, a teljes demoralizációval. Merénylét merénylétet követ s igazán csuda, hogy a lángban álló országban még mindig nem dul formális polgárháború.

Mai távirataink:

Varsó, július 19. Tegnap reggel egy ház negyedik emeletéről *revolverrel löttek* az alant elhaladó katonaságra. A tettest elfogták. Egy szomszédos bazárból szintén rálöttek a házat megszállva tartó katonákra. Senki sem sérült meg.

Pétervár, július 19. Tegnap *Totleben gróf*, a cár szárnysegéde ellen egy fiatal ember *merénylétet követett el*. A merénylét, úgy látszik, boszu műve, mert a gróf letartóztatott egy agitátort, aki az utászrezred legénységét akarta lázítani. A merénylő a merénylét elkövetése után csónakba ugrott és áthajózott a Néva tulsó oldalára, ahol nyoma veszett. A revolvergolyó a gróft bal homlokán könnyen megsebesítette.

Pétervár, július 19. Péterhofban, ahol jelenleg a cár tartózkodik, nagy a rémület, a zürzavar és a kapkodás. Tegnap ugyanis plakátok jelentek meg a házak falain, amelyek *forradalomra lázítják a lakosságot* és a katonaságot. A cár nagyon megijedt és nem érzi magát biztonságban saját palotájában sem. Lakásának ajtait *Trepov* által egyenesen erre a célra kirendelt katonatisztek őrzik.

Szbasztopol, július 19. Ma kezdődik a mult év novemberében támadt felkelés miatt indított per tárgyalása. Az egész város a vádlottak pártján áll, kik mintegy 300-an vannak. Tüntetések készülnek.

Pétervár, július 19. *Koslov* tábornoikat *meggyilkolták*. Gyilkosa Litvániából jött. A gyilkos bevallotta, hogy a forradalmi harci szervezet tagja. *Trepovon* kívül a forradalmárok még *Putiacki herceget* és a *haditörvényszékek tizenhárom más tagját is halálra ítélték*. Minden egyes kivégzés végrehajtására a harci szervezet egy-egy tagját küldték ki.

Pétervár, július 19. A *Preobraszenszki* testőrezred három zászlóalja gyűlést tartott, melyben a katonák a letartóztatott

társaik szabadonbocsájtását követelték, továbbá pedig azt, hogy a *Modvebe* száműzött első zászlóaljat hozzák vissza Pétervárra. A gyűlésen kijelentették, hogy ha ezeket a követeléseket nem teljesítik, az egész ezred meg fogja tagadni a szolgálatot.

Pétervár, július 19. A hadsereg számos ezredében nyugtalankodik a legénység. Ez idő szerint *6 gárdaezred*, *29 gyalogos ezred*, *több kozákezred* és *5 utász-zászlóalj lázadt föl*. A hadsereg egyáltalában nem megbízható többé és a cár a lakosság megnyugtatása végett kénytelen lesz a birodalmi дума tagjaiból új miniszteriumot kinevezni.

Kiev, július 19. A csapatok idegessége és izgatottsága nőttön nő. Zavargások elkerülése végett egyetlen tiszt sem kap szabadságot, hogy a városba mehessen. Mindnyájuknak állandóan a várban kell maradniok.

Varsó, július 19. A forradalmárok tegnap *elpusztítottak* 8 állami pálinkamérést. A lublini kormányzóságban terjed az agrármozgalom. A sztrájk miatt *szünetel az aratás*. Az utóbbi napokban nyolc rendőrt és két rendőrkémet agyonlőttek.

Berlin, jul. 19. Pétervárról táviratoznak: Az udvar elhatározta, hogy a *dumát fölösztatja* és egyuttal kiírja az új választásokat az általános közvetlen választói jog alapján. A fölösztatás oka az, hogy a дума több határozatban túllépte hatáskörét.

A detektiv és a női becsület.

(Megrágalmazott urleány.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától —

Arad, július 19.

Ami eddig csak vénasszonyok, kofák és ház mesternék privilégiuma volt, a női becsület és jóhírnév körül pletykázás, ugylátszik a magyar királyi államrendőrségnek is kedvelt szórakozása. *Kalmár Hugo* detektiv legujabb stiklijje, amelyről tegnapelőtt már megemlékeztünk, arra enged következtetni, hogy nincs többé női becsület.

A fővárosi detektiv urak belegázolnak a női becsületbe, megbontják a családi békét, adatokat szolgáltatnak a válni készülő férjnek, az esküvőt rendező vőlegénynek. Pletykák, híresztelések, régalmak alapján adnak hivatalos bizonyítványokat, mint ebben az esetben *Kalmár Hugo* detektiv, aki egy *nyugalmazott miniszteri tanácsos ur leányáról*, egy tisztességes fiatal ember *menyasszonyáról* bizonyítványt mert kiállítani, hogy a hölgy alighanem vagy valószínűleg szerelmeskedni jár a Hungária-szállodába.

Az egész botrány középpontjában egy családi ügy áll. Arról van szó, hogy a fiatalember apja, aki Pécsen törvényszéki bíró, nem akart beleegyezni, hogy fia feleségül vegye az illető hölgyet és elhatározta, hogy meg fogja akadályozni a nősülést. Ügyvédek tanácsát kérte ebben az ügyben, akik azt mondták, hogy ezt csak egy módon lehet elintézni: valami ravasz módon bizonyítványt kell szereznii a rendőrségtől, amely kompromittálná a hölgyet.

Erra a célra az apa a következő metódust választotta: A fia ellen keresetet indított, melyben kérte kiskorúságának meghosszabbítását. A pécsi királyi törvényszék 3406—906. sz. a megkeresést küldött a budapesti rendőrségnek, melyben a *fiatalember menyasszonyának erkölcséről kért adatokat*. Erre a megkeresésre megjött a válasz, melyben a rendőrség arról értesíti a pécsi törvényszéket, hogy az illető kir-

asszony erkölcséről Kalmár Hugó detektív nincs jó véleménynyel.

A bűnvádi perrendtartásban benfoglalták, hogy a rendőrségnek csak büntető ügyben van joga nyomozni. Ez pedig polgári per, itt tehát nemcsak Kalmár detektív bűnös, hanem vétkes szabályellenességet követett el *Krecsányi detektívönök is és Naszády rendőrkapitány, aki az aktákat aláírta.*

Hogy a vád nem alaptalan, el kell mondani, miféle szerep jutott ebben az ügyben *Geszti Andor budapesti kir. ügyésznek.* Néhány hónap előtt történt, hogy a fiatalember a szóban forgó hölgygel együtt elutazott Budapestről. Az apa, aki meg akarta akadályozni a fiu utazását, jóbarátjával, *Geszti Andor ügyésszel* együtt felkereste a rendőrségen *Lévay fogalmazót* és rá akarták venni, hogy adjon ki a fiu ellen *körözlevelet.* Csak úgy privátim, mert hiszen a törvény megtiltja, hogy ilyen esetekben körözzenek valakit. *Lévay fogalmazó* azonban nem ijedt meg a magas látogatóktól, méltatlankodva utasította vissza a megbízást.

Kalmár detektív stiklijé ügyében egy estilap tudósítója kérdést intézett *Boda Dezső főkapitányhoz,* aki következőképp válaszolt:

— Tudok erről a dologról, de csak azt tanácsolhatom, hogy polgári uton *jelentés fel a detektívot rágalmozásért,* én azután majd bekérem az iratokat és eljárók ellene!

— Főkapitány urnak tudomása van arról, hogy a rendőrség emberei ilyen erkölcstelen célokra használhatók?

— Dehogyan van tudomásom! Ilyen ügyekben nem adunk bizonyítványokat. Legalább is mióta én vagyok főkapitány, nem fordult elő hasonló dolog!

A feljelentést *Fuchs Elemér dr. ügyvéd* már benyújtotta. Most már a főkapitányon van a sor, hogy eljárjon a hivatalos hatalmával visszaélő detektív ellen.

Véres zavargás Temesvárott. Megsebesített főkapitány.

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, július 19

Temesvári táviratok jelentik, hogy a város ma reggel óta *véres zavargások színhelye.* A Délmagyarországi kalapgyár sztrájkoló munkásai erőszakos eszközök-höz folyamodtak és a zavargás olyan nagy arányokat öltött, hogy a rendőrség nem bírta a tömeggel.

A zavargás előzményei a következők: A Délmagyarországi kalapgyár alkalmazottai mintegy két hét óta bérharcban állanak a vállalattal. Ez azonban az üzemet idegenből hozott munkásokkal zavartalanul folytatta. A gyárigazgatóság tegnapelőtt a sztrájkvezetőkkel meg tudott egyezni, de a sztrájkoló munkások meghazudtolták vezetőiket és *visszaautasították a megállapodásokat.*

A gyár munkásai ma reggel a gyár elé vonultak és *elállottak minden utat,* hogy a dolgozó munkásoknak a gyárba jutását megakadályozzák. A dolgozni szándékozók védelmére kivo ult 45 rendőr, de a tömeg nem engedett és *összeütközött a rendőrséggel.* Egy rendőr *veszedelmesen megsebesült,* egy másik rendőrt pedig a tömeg *lefegyverezett.* A formális ütközetben *Mályata Ágoston rendőrkapitány is megsebesült.*

A sztrájkolókat, akiket egy *Mayer Ágoston* nevű volt rendőr vezetett, a gyár valamennyi ablakát *beverték,* azután pedig a szomszédos villát fogták ostrom alá. A

gyár valóságban ostromállapotban van. *A rendőrség kénytelen tűrni a rombolást, mert nem bír a tömeggel.*

Későbbi távirat jelenti, hogy a kalapgyár előtti tüntetés délfelé véget ért, mert a gyárigazgatóság által kért katonaság megjelenése elég volt ahhoz, hogy a tömeg szétszórjon. A békéltetési tárgyalások folynak, de eddig eredményre nem vezettek. Délután négy órakor a vizsgálóbíró és az ügyész megjelent a gyárban, hogy a rombolás ügyében megindítsák a bűnvádi eljárást.

Sikkasztás a városnál. Megkárosított felek.

(Demján János bűne.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, július 19

Nagyobb sikkasztásról rántották le ma a leplet a városi adóhivatalban. A sikkasztó, aki már évek óta üzte bűnös manipulációját, mint számtiszt áll alkalmazásban a városnál. A leleplezés után fellettes hatósága kérdőre vonta a számtisztet, aki eleinte tagadta tettét, de a bizonyítékok súlya alatt végre is beismerő vallomást tett.

A sikkasztásról alábbi tudósításunk szól:

(A sikkasztás felfedezése.)

A városi adóügyi osztály vezetője már régebben észrevette, hogy a pénztári könyvek vezetése körül rendellenesség forog fenn. Az ellenőrzési könyv és a főkönyv adatai ugyanis teljesen ellentétesek voltak. A tisztviselő gyanuját főleg az a körülmény erősítette meg, hogy az írás több helyen ki volt javítva és a tinta egyik helyen feketébb volt, mint a másikon.

A tisztviselő az esetről azonnal jelentést tett *Kilényi Jánosnak,* az adóügyi osztály alszámvivőjének, aki szintén megvizsgálta a könyveket és ugyanazon tapasztalatra jutott. A hibák és javítások a II. kerületi pénztárkönyvekben történtek, amelyeknek vezetője *Avedik Demján János* számtiszt volt. *Kilényi* kérdőre vonta *Demjánt,* aki azonban tagadta bűnösségét, azt állítván, hogy a javítások csak azért történtek, mert az egyes tételeket a beírásnál *elvéstette.*

(A bűnös vall.)

Demján zavaros feleletéből rögtön kitűnt bűnössége. *Kilényi* az esetről küldönc útján értesítette *Lőcs Rezső* adóügyi tanácsnokot, aki jelenleg szőlőjében nyaral. *Lőcs* a hír hallatára ma reggel Aradra érkezett és maga elé citálta *Demjánt,* és körülményesen kihallgatta. A számtiszt még ma sem akarta bevallani tettét, de amikor *Lőcs* az egyes tételekkel rábizonyította a hamisítást, *törédelmes vallomást tett* és elmondta, hogy *6576 korona 44 fillért sikkasztott.*

(A bűn leleplezése.)

A sikkasztás részletei nagyon érdekesek. *Demján János* oly ügyesen végezte bűnös manipulációját, hogy csak a véletlen vezetett nyomára. Az adófizetésnél gyakran megésett, hogy a pénztárnál olyan torlódás volt, hogy az adófizetők órák hosszat voltak kénytelenek várni, amíg adójukat lefizethették. A türelmetlenebbek gyakorta megunván a várakozást, eltávoztak, hogy másnap fizessék le adójukat. Másnap azonban, sőt néha a következő napokon is szintén oly torlódás volt, hogy órákat kellett elpazarolniuk a várakozásban. Az adófizetőket, akiknek délelőtt más elfoglaltságuk van, bosszantotta a hosszas várakozás és többen közülük úgy segítettek magukon, hogy adókönyvü-

ket és a pénzt átadták *Demján*nak, azzal a kéréssel, hogy ha rájuk kerül a sor, *intézze el helyettük* a befizetést. *Demján* minden melleg gondolat nélkül, szívesen vállalkozott erre, mert az ugysem került fáradságába. Az adófizetők nyugodtan bízták rá ügyüket a számtisztre, mert nem is tételezték fel egy köztisztviselőről, hogy manipulációkat kövessen el. *Demján* eleinte pontosan elkönyvelte sz adót. Három évvel ezelőtt azonban egy ízben pillanatnyi pénzzavarba jutott és az egyik fél által neki átadott pénzt a *saját céljaira fordította.* Azzal a szándékkal tette ezt, hogy mihelyt pénzhez jut, vissza fogja téríteni az összeget.

(Fokról-fokra.)

De *Demján* anyagi helyzete mind zavarosabbá vált, ugyannyira, hogy az előzőleg el tulajdonított összeget — amely különben jelentéktelen volt — nem térítette vissza, sőt *újabb sikkasztást követett el.* Időközben mindinkább a lejtőre jutott *Demján.* Most már lelkiismeretfurdalás nélkül tulajdonította el az adófizetők által, neki befizetés-végétt átadott összeget. Ilyen pénzek gyakran jutottak a kezébe, mert sokan megszokták, hogy adóügyüket ilyen módon intézzék el.

Most már *Demján* azon törte az esztét, hogy miképpen simítsa el sikkasztását. Attól félt ugyanis, hogy azok, akik átadták neki adójukat, érdeklődni fognak a befizetések iránt. Minthogy a tételeket egyszerűen nem vezethette be, sem az ellenőrző könyvbe, sem a főkönyvbe, rafinált manipulációhoz fogott.

(A könyvek meghamisítása.)

A mézárosok tudvalevőleg az általuk levágott marhák darabszáma szerint fizetik adójukat. Ilyképen nem is szoktak utólag érdeklődni adójuk iránt, amely, a levágott marhák számához képest, folyton változó. *Demján* kiélezte tehát, hogy a *mézárosok adóját fogja átvezetni* az általa elsikkasztott pénzek helyére.

Eznek keresztülvitelére addig várt, amíg a könyveket átvizsgálták és már az irattárba készülték helyezni ezeket. Az ellenőrzés után nyomban elkövette hamisítását, amely ilyenképen eredményes is volt. A mézárosok ugyanis nem érdeklődtek utólag már befizetett adójuk iránt, viszont ha az ő általa megkárosított felek tudakozódtak, úgy minden rendben volt. Az, aki a szükséges felvilágosítást megadta, nem vehette észre a hamisítást, mert a végösszeg teljesen megegyezett a pénztári állománnyal.

(Hogy derült ki az eset?)

Demján tudvalevőleg három évig folytatta manipulációját, de sohasem juthattak volna rá, ha egy véletlen fel nem deríti az esetet. A véletlen az volt, hogy több olyan II. kerületi adófizető, aki *Demján*nak adta át adóját befizetés végétt, a III-ik kerületbe költözött. A lakhelyváltozás bejelentése után a III. kerületi adópénztárt vezető számtiszt felszólította a *Demján*at, hogy az illetők által a II-ik kerületi pénztárba befizetett adóról adjon kimutatást. *Demján* erre a felszólításra megrémült. Az illető adófizetők között ugyanis több olyan volt, akiknek adója még nem volt bevezetve sem az ellenőrzési, sem a főkönyvbe. Némi töprengés után haladékot kért társától. Az a haladékot megadta, de *Demján* még hetek múlva sem készítette el a kimutatást. Minthogy többszöri felszólításra sem volt hajlandó a kivonatot megcsinálni, a III. kerületi számtiszt végre is megunt a hosszas várakozást és nemrégiben ő maga írta ki a II. kerületi pénztár főkönyvéből az átköltözött adófizetők adókimutatását.

Pár nappal később a II. kerületi pénztárnál megtartották a szokásos vizsgálatot. *Demján* most már akadály nélkül hamisíthatta

meg a könyveket. A hamisítások után a kért kimutatásokat is elkészítette és átadta ezeket társának. Ez átnézvén a lajstromot, meglepetve konstataulta, hogy egyik tétel sem egyezik a fő-könyvből általa kiírt tételekkel. Hogy gyanújáról bizonyítékot szerezzen, titokban ismét megvizsgálta a könyveket és ekkor már tisztán állott előtte a manipuláció. A főkönyv másodszori megtekintése után ugyanis megdöbbenne látta, hogy ebben utólagos javítások történtek. Ezután adta elő az ügyet Kilényi Jánosnak.

(Demiánt felfüggesztették.)

A sikasztásból nem hárul kár a városra. A károsultak azok az adófizetők, akik adójukat Demiánnak adták át befizetés végett.

Lócs Rezső a könyvek újbóli átvizsgálása után részletes jelentést készített és az iratokat felterjesztette Varjassy Lajos h. polgármesterhez, aki Demiánt felfüggesztette állásától és folyamatra tette ellene a fegyelmi eljárást.

A károsultakat a polgármester hivatalosan értesíti az esetről. Ha megteszik ellene a bünvádi feljelentést, úgy az ügy folytatása a rendőrség előtt lesz. Valószínű azonban, hogy az elsikkasztott adókat Demián rokonsága meg fogja téríteni. Ez azonban természetesen nem jelenti a fegyelmi eljárását beszüntetését.

A sikasztási eset a városnál, ahol Demiánt tisztességes embernek tartották, nagy megdöbbenést keltett.

A felfüggesztett tisztviselő helyét a jövő héten tölti be Károly Gyula gróf főispán.

Aktuális emberek.

Komjáthy Béla.

Mához egy hétre már teljes bizonyosságban leszünk aziránt, hogy ki Arad képviselője? Egyelőre még folyik a választási küzdelem, sőt éppen ebben a pillanatban indult meg. Ejszakánként, amikor a város alszik és rendes körülmények között csak a redakciók ablakai világítanak, most a pártirodák Auer-lámpái is ontják a fényt, bizonyosságot téve arról, hogy odabenn lázasan folyik a munka. Tegnap még senki sem tudta, hogy ma már különböző színű plakátok fogják hirdetni, hogy: éljen Komjáthy Béla. Holnap pedig már zászlók hirdetik a függetlenségi párt hivatalos jelöltjének országszerte ismert nevét. Hogy nagy kvalitásaival és népszerűségével miképp maradhatott ki a t. Házból, annak története ismeretes. Sok mindent ráfogtak Komjáthy Bélára. Pedig igazi oka kimaradásának csupán ultraliberalizmusa volt.

Kora ifjúsága óta tetőtől talpig szabadelvű ember, aki fájó szívvel látta a reakció domináló szerepét a koalícióban. Ahol Rakovszky viszi a hőstenor szerepet, ott Komjáthynek nincs helye. Ezért vonult egyelőre vissza a politikától. De az, aki egész életét a liberalizmusért való küzdelemben töltötte el, nem nézheti tétlenül a még most is tobzódo reakció kicsapongásait, amelyek már-már elnyeléssel fenyegetik az eddig szabadelvű Magyarországot. Komjáthy Béla ismét kilép a küzdelem terére.

A t. Ház folyosóján, amelynek egyik legnépszerűbb alakja volt, mostanában sokat beszélgettek arról, hogy kap-e Komjáthy Béla mandátumot vagy sem? Nehezen nélkülözik a pénzügyi és más szakbizottságokban is az ő univerzális, tudományos színvonalon álló tudását. De sokan imádkoznak odafele, ultramontánok, hogy sohase kerüljön vissza a parlamentbe Komjáthy Béla.

Pályafutásának kezdete egyike a legérdekesebbeknek. Mint fiatal, névtelen fiskális tünt fel Verhovay Gyula védelmében. Az akkor még liberális Verhovayt védte, ennek egy felségsértési perében. Olyan sikere volt, hogy egyszeriben az ország egyik legnagyobb szónokának kiáltották ki. Így lett képviselő.

selő. Védence időközben antiszemita vá védlett, ő azonban maradt, aki volt: a liberalizmus elrettenthetlen bajnoka.

A magánéletben a szív embere. Kevesen tudják róla, hogy gyönyörű verseket is ír. Egyik legszébb poemáját a szegedi árvíz alkalmával írta, a mikor Tisza Lajos mellett kormánybiztos volt. Fiatallabb éveiben sokat volt együtt Szilágyi Dezsővel, Vastagh Géza festőművésszel és Csernovics Diodor dr. aradi állami jószágigazgatóval. Ő róluk is megemlékezett egy szellemes époszában.

Budapesti, Bosnyák-utcai lakása, valamint zuglói villája keleti kényelemmel vannak berendezve. Gyakran látja itt vendégeit a politikai élet legkiválóbbjait és órák hosszat beszélgetnek el művészetről, politikáról a gyönyörűen berendezett pipatoriumban, amelynek nincsen párja az egész országban. Ott látogat az ország legnagyobb pipái.

Hogy Komjáthy Béla mennyire a szív embere, azt mi sem bizonyítja jobban, mint az, hogy lakása előtt naponta negyven-ötven szegény várakozik. Valamennyit kielégíti, egy-egy fényes koronát nyomván markukba.

Ha még azt is hozzátesszük, hogy kitűnő vivó, céllövő, akinek régebben híres párbajai voltak, úgy hisszük, elég teljes a fotografia.

Holnap este Aradra érkezik az eredetije. Pártja bizonyára nagy ovációkban fogja részesíteni és vasárnap sokan tapsolnak majd tüzes beszédének.

Müller Károly.

Azok között, akiket a Barabás mandátumának örököse gyanánt emlegetnek, elejétől fogva ott szerepelt Müller Károly, mint a helyi jelöltek legkomolyabbika. Jelöltségét első sorban benszülött voltából magyarázhatjuk meg. Az aradi polgárság tekintélyes részének ugyanis az az óhaja, hogy ide való, ősgyökeres aradi ember képviselje őket a parlamentben. Hívei abból indulnak ki, hogy képviselték már Aradot neves emberek is, mint Chorin Ferenc, Falk Miksa és Hieronymi Károly, de azok mostohán bántak el a várossal.

Ebből magyarázható meg az a lelkesedés, amelylyel Müller Károlyt követik. Elveik megegyeznek Müller elveivel, aki ma esti beszédében is kijelentette, hogy *ellenzéki függetlenségi*, aki soha sem fog meghajolni kormány-, vagy pártakarát előtt.

Erre vall egész multja, amely nyitott könyv a polgárság előtt. Hosszu éveken át volt az aradi függetlenségi pártnak fáradhatatlan tevékenységű elnöke, aki nehéz harcokban nem egy győzelemre vezette pártját. Ifju kora óta résztvesz a közéleti küzdelmekben. Mindig az aradi érdekeket képviselte és mindig sikrasszállott, amikor a városért tenni kellett. A városnak valamennyi függő kérdését alaposan ismeri s ebben van az ő jelöltségének legerősebb indoka.

Müller Károlyt mindenki úgy ismeri, mint talpig liberális embert, aki politikai elveiben mindenkor a legradikálisabb 48-as irányt követte. Az aradi pártért pedig nemcsak mint pártelnök dolgozott, de mint jelölt is áldozatot hozott, amikor 1901-ben Salacz Gyulával szemben az előre sikertelennek látszó küzdelemben elvállalta a jelöltséget, kiállott a zászlóbecsületeért és akkor is olyan tekintélyes számu szavazatot kapott, ami igazán meglepett mindenkit és igazolta az ő nagy népszerűségét. Azóta és a legutóbb lefolyt választási harcok alatt is többször kérték a jelöltség elfogadására nemcsak aradi választók, hanem a szomszédos kerületek is, ő azonban mindig kitért a megtiszteltetés elől.

Annyi bizonyos, hogy nemcsak Aradváros kapna benne rátermett képviselőt, hanem az országos függetlenségi pártnak is nyeresége lenne. Mély meggyőződésű, önálló és erős elhatározású tagot nyerne benne, aki sohasem lesz fejbőlintó mamelukká, sohasem lesz szavazógép, hanem mint eddig, úgy ezután is meg fogja óvni meggyőződésének teljes függetlenségét.

IRODALOM ES MÜVESZET.

A színház műsora:

Péntek: Leányka, operett. Bemutató előadás.
Szombat: Leányka, operett.
Vasárnap: Leányka, operett.

* Hegedüs Gyula bucsufellépte. Hegedüs Gyula ma lépett fel utoljára a Zsába című bohózatban. Utolsó vendégszínháza óriási sikerrel járt. Az aradi zsufolóság megteit közönséggel, amely az első jelenetből az utolsóig kitörő derűtséggel fogadta a művész pompás alakítását. Az a humor, amely mai alakításán végig ömlött csak az olyan istenáldott tehetségből áradhat ki, mint Hegedüs Gyula.

* Leányka Budapestben egyfolytában több mint 50 előadást ért meg Verő György ez operettje, mely sok tekintetben a szerző előbbi nagyszerű darabjait, a Szultánt, a Virágcsatát, a Doztorkisasszonyokat is felülmúlja. A Leányka egyáltalán vidéken még sokkal intenzívebb sikert aratott, mint a fővárosban. Így Szegeden eddig 14 szer került már színre. Az igazgató-ság rendkívül gondval állította ki az operettet, korhűen, gazdagon, amint a műve kívánja. A Leányka nem a kétértelmű pikáns operettek, hanem a romantikusak közül való. Az I. felvonás pazar pompájú hangulatos díszlete, de különösen a II. felvonás játszótéere a színpadi természetesség legmagassabb fokára törekedik. Az I. és II. felvonás között 15 perc szünet lesz a rendkívül nehéz és nagy díszletelés miatt, míg a II. és III. felvonás között szünet egyáltalán nem lesz, csupán egy másfél perces közzene köti össze, illetve választja el a II. és III. felvonást egymástól, mely idő alatt a színpadon zárt változás lesz. A leányka pánteken, szombaton és vasárnap egymásután háromszor kerül színpadra.

Ki a függetlenségi? Barabás és Eötvös.

(Kortekedő miniszterek.)

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, július 19

A budapesti VII-ik kerületben egyre elkeseredettebb lesz a választási küzdelem, különösen azóta, mióta Kossuth és Apponyi Barabás mellett foglaltak állást s a kereskedelemügyi miniszter olyan kijelentést tett a budapesti kiskereskedők előtt, hogy sérelmeiket csak az esetben orvosolhatja, ha Barabás zászlaja alá állanak. A választási mozgalomnak egyik mai érdekessége Eötvösnek egy levele, melyben felveti azt a kérdést, hogy ki a függetlenségi, ő-e, vagy Barabás, aki a 67-es kormányt támogatja?

Budapesti tudósítónk távirati jelentése az alábbi:

(A 67-es 48-asok!)

Scevdahelyi Henrik dr. ma Eötvös Károlyhoz levelet intézett, amelyben kérdezte, mi a véleménye arról, hogy Kossuth Ferenc és Apponyi Albert gróf kijelentésével szerint függetlenségi zászló csak a Barabás Béla zászlaja és csupán Barabás zászlajával győzhetne a nemzeti függetlenségi törekvés.

A kérdésre Eötvös Károly a következő írásbeli választ adta:

Tisztelt uram! A kérdés szinte mulatságos s némli komolyságot csak a két miniszter felszólalása ad neki. A régi függetlenségi párt ma a kormánypárt hatalmas része ugyan, de mégis csak egy része a kormánypártnak, 67-es alapon áll, politikája és minden cselekménye 67-es. A kormány tagjainak nagy többsége is 67-es s a 67-es politika főintézői éppen Kossuth és Apponyi. Ugyis illik, minthogy mögöttük áll a kormánypárt tulnyomó része.

Hogy most ki és mi nevezheti magát függetlenséginek, nem tudom. De én nem teném, mert ez ellenkezik az igazsággal és komolysággal. Igaz, Apponyi azt mondta, hogy ha a bécsi Burggal kötött paktum lejár, megint függetlenségük lesznek. Én Apponyi és barátai jóhiszeműségében nem kételkedem, de ha a szavak és gondolatok igazi értelmét vesszük figyelembe és a szavakkal és gondolatokkal nem akarunk játszani, akkor Apponyi fejtegetése csak annyit jelent: mai a bécsi paktum miatt függetlenségi politikát nem csinálhatunk. Bizony ez nagyon hasonlít az ígérvényhez. A kormánypart e szerint csak olyan ígérvényi 48-as és függetlenségi párt.

Ezzel szemben az én pártom álláspontja tiszta és világos. Engem a bécsi udvari paktum nem köt, az én függetlenségi elveim és törekvésem változatlanul ugyanazok, amelyek 30 éven át voltak, amilyenek akkor voltak, amikor a párt elnöke voltam és amelyekkel a mai 48-as és függetlenségi párt az 1898-ban kezdődött dicső nemzeti harc óta szakadatlanul egyetértett. Hogy lehettem volna én enélkül e harcnak egyik vezérszónoka négy éven át. Ki és mi változott azóta? En nem, hanem változott — egy időre — a 48-as és függetlenségi párt, kormányparttá lett, 67-es alapra tért át egy időre, a tagjai pedig miniszterek lettek.

Az én függetlenségi politikám nincs időhatárhoz, lejáráshoz, fölmondáshoz, nagykorúsághoz kötve, Barabásé paktumhoz van kötve. Az én pártom zászlaja tehát ma is függetlenségi, a Barabás-parti pedig csak évek múlva lesz függetlenségi. *Eötvös Károly.*

(Furcsa korteskedés.)

A P. N. írja mai számában: Az Ercsébetvárosban vegyes hatást keltett az a távirat, amelyet Kossuth Ferenc kereskedelemügyi miniszter a Barabás-parti vasutas bizottságához intézett. A telegramm így szól:

Az e hónap 14-én tartott értekezletükön hozott határozatukból kifolyólag hozzám intézett üdvözlő sürgönyükből örvendve vettem tudomásul, hogy önök, úgy mint a múltban, a jelen választás alkalmával is törhetetlenül ragaszkodnak a 48-as és független elvek nemes és önzetlen harcosának, Barabás Bélának jelöltségéhez. Öszinte szívvel kívánom, hogy fényes siker koronázza ebbeli fáradozásukat. Eljen Barabás Béla, a VII. kerület függetlenségi képviselőjelöltje. Kossuth.

Öszinte szívvel kívánjuk mi is, hogy a derék vasutasok fáradozását siker koronázza, de Kossuth Ferencnek, a vasutasok hivatalban legelső főlebbvalójának talán még sem kellene ilyen fegyverekkel dolgozni. Az Eötvös-pártnak Kossuth távirata nagy argumentum a maga javára. Annál is inkább, mert a Eötvös-pártból kapott értesítés szerint Kossuth a Kiskereskedők egylete küldötségeinek, mely bizonyos sérelmek orvoslása ügyében járt nála, ahhoz a feltételhez kötötte állítólag a kérelem kedvező elintézését, ha a kiskereskedők testületileg Barabás mellett foglalnak állást. Ha ez igaz, úgy az ercsébetvárosi választáshoz a Kuria fogja ki mondani az utolsó szót.

Itt írjuk meg, hogy a VII. kerületnek van már harmadik jelöltje is, Ullmann Jákó iparos, akinek pártja állítólag 3000 polgár jelenlétében értekezletet is tartott.

(Véres verekedés.)

Ma este az Eötvös-párt a Csömöri uton nagygyűlést tartott, amelyen Olay Lajos és Fried Lajos függetlenségi és Vázsonyi Vilmos, Bródy Ernő és Leitner Adolf demokrata képviselők és mintegy hétszáz választó jelent meg. Gyűlés alatt körülbelül ötszáz Barabás-parti nagy lármával, abcugolással és fűtyüléssel a vendéglő elé vonult és kövekkel megdobálta a

gyűlésező Eötvös-pártot. A két párt között, nagy verekedés támadt, melynek során többek között könnyen meg is sebesültek.

Az Eötvös-párt nagyon föl van háborodva a rendőrség eljárása miatt, mert dacára annak, hogy rögtön kérték a közbelépését, a rendőrség csak elkésve jelent meg.

MULATSÁGOK.

(=) Nyári táncestély. Elegáns meghívóval invitálják Aradváros közönségét és főleg a mulatni vágyó ifjúságot az aradi nyomdászok fényesnek ígérkező nyári táncestélyükre, amelyet hangversenyyel egybekötve augusztus 5-én tartanak a városligetben. A meghívó szövege ez:

Az aradi nyomdász szakszervezet folyó 1906. évi augusztus hó 5-én vasárnap, a városligeti vendéglő összes tornelében, részben a tördővészes nyomdászok szanatóriuma javára hangversenyyel egybekötött jótékony célú, zártkörű nyári táncestélyt rendez. Belépő díj: I—III. sor 1 korona 60 fillér, IV—VI. sor 1 korona 40 fillér, a többi sorok 1 korona 20 fillér, karzat jegy 50 fillér. Jegyek előre válthatók az összes aradi könyvnyomdáknál a rendezőségénél. Felülvezetésük köszönettel fogadják és hirtelpontra nyugtáztatnak. A hangverseny kezdete este pont fél 9 órakor. A zenét egy elsőrendű cigányzenekar szolgáltatja. A karzat jegy a táncra nem érvényes. Jó ételkről és italokról, valamint olcsó és pontos kiszolgálásról a legjobban gondoskodva van. A meghívó kívánataira nem mutatandó

Műsor: 1. Nyitány. Előadja: A zenekar. 2. Előhang. Kiss Józseftől Szaválja: *Bi-án* Helén. 3. The cascade. Scotson Clark Op. 26. Zongorán előadja: Fischer Ernőke. 4. Humoros felolvasás. Tartja: Szudy Elemér, az „Arad és Vidéke” felelős szerkesztője. 5. Kupalet. Enekl: Váradi Alfréd, zongorán kíséri: Szalay Aranka. 6. Monológ. Előadja: Zimáné Aranyossy Janka. 7. Enekszám. Előadja: Losonczyne Róza Lili. 8. Dialóg. Előadják: Ilin Izidor és Biró Rózsika. 9. Magyar ábránd. Gaál Ferencről. Zongorán előadja: Szalay Aranka. 10. Műsor után reggelig tánc.

HIREK.

— A nagykörösi mandátum. Nagy-Körösről jelentik: Nagykörösi függetlenségi párt intéző bizottsága küldöttségileg keresi fel Barabás Bélát s a jelöltség elfogadására kéri fel. A választás augusztus 2-ára van kitűzve. A bizottság ígéretet kíván arra nézve, hogy Barabás a mandátumot megválasztása esetén megtartja-e.

— Polit Mihály mandátuma. Budapest-ről táviratozzák. A képviselőház VI. bizottsága ma véleg igazolta Polit Mihály mandátumát.

— Megint államtitkár-kinevezés. Budapest-ről táviratozzák: A kormány a közeli napokban be akarja tölteni a belügyminiszterium adminisztratív államtitkári állását. Erre hír szerint függetlenségi képviselőt fognak kinevezni.

— Andrássy és Kristóffy. Budapest-ről táviratozzák: Andrássy Gyula gróf belügyminiszter ma egy, Pikler Gyula tanárhoz intézett levélben lemondott a Társadalomtudományi Társaság elnöki tisztéről. — Ez a lemondás nyilván összefügg azzal, hogy a társaság a minap tartott ülésén választmányi taggá választotta Kristóffy József volt belügyminisztert.

— A rendjeltelen király Budapest-ről táviratozzák: A Péter szerb király születésnapja alkalmából adott díszében föltűnt, hogy a király mellét egyetlen rendjel sem díszítette. Ennek a dísztelenségnek igen kínos előzményei vannak. Péter király ugyanis — mint már megírtuk — Zilzer Antal budapesti festőművésznek, a ki díszruhás portréját festi,

megküldte összes rendjeleit, a melyeket a festő az udvar kérésére az ünnephez június 30-án visszaküldött. A csomag azonban a reklamáció után sem érkezett az udvarhoz, úgy, hogy a király kénytelen volt a rendjeles miniszterek és diplomaták mellett minden dísz nélkül megjelenni. Ma délután azután Zilzer azt az értesítést kapta a konakból, hogy a rendjelek megérkeztek és a szerb posta hanyagsága folytán 14 napra elkallódtak.

— A marosvásárhelyi dráma hőse. Marosvásárhely-ről táviratozzák: Fülöp Lajos hadnagyot, a marosvásárhelyi véres dráma szereplőjét tegnap egy honvédtiszt kíséretében Marosvásárhelyről Kolozsvárra indították. Fülöp kard nélkül volt, ami azt jelenti, hogy fogolyként viszik a kolozsvári kerületi fogházba.

— Titokzatos öngyilkosság a vonaton Fiuméből táviratozzák: A károlyváros flumei vonaton egy pápa nagyobb összeget adott át egy ugyanazon a vonaton utazó embernek és mielőtt még ez megkérdezhette volna, hogy mit tegyen a pénzzel, a pápa kirántotta a kosci ajtaját és kiugrott rajta. A vonat a vészjelre megállt, de a nagy mélység miatt nem nézhettek az öngyilkos pápa után, akinek azonoságát még nem sikerült megállapítani.

— A brádi bányász-sztrájk. Dévára-ról táviratozzák: Az aranybányászok sztrájkja egyre tart. A Rudai 12 apostol-bánya összes tárnáiban és zuzóiban szünetel a munka. A sztrájkolók 21 pontba összefoglalva előterjesztették kívánásaikat, amelyek között van olyan is, amely nem teljesíthető. A munkások aránylag igen jól vannak fizetve és csakis izgatásnak tulajdonítható a bérharc. Az Aradról és Temesvárról érkezett katonaság megszállta a bánya bejáratát és a zuzókat. Eddig rendzavarás nem történt.

— Döbrentey századosról. Éveken át volt az aradi honvéd zászlóalj egyik kedvelt és népszerű tisztje Döbrentey Károly százados, akinek egyik lábát baleset folytán amputálni kellett s emiatt nyugdíjazták is. Most azt olvassuk a hivatalos lapban, hogy a király kivételesen és különös kegyelemből megengedte, hogy Döbrentey Károly helyi szolgálatot teljesítő nyugállományú I. osztályú honvédszázados, a honvéd helyi alkalmazásbeli tisztek állományának 1. csoportjába áthelyeztessék.

— Pusztító árviz. Londonból jelentik: A Daily Telegraph jelentése szerint Japán középső vidékein nagy áradás van. A vasuti forgalmat megszakították. Kufu környéke valóságos tengerhez hasonlít. Az áradásnak sok ember esett áldozatul. A kárt több millió jenre becsülik. A lakosság ezrével menekül a templomokba és a színházakba. Ugyancsak sokan a házak tetejéről kiáltanak segítségért. A rézbányákat elöntötte a víz.

— Hajnóczy fotográfiája. Budapest-ről táviratozzák: A Bubicz egy közismert szereplője, Hajnóczy József beadványt intézett a budapesti rendőrséghez, amelyben tiltakozik az ellen, hogy őt annak idején lefényképezték és ujjairól lenyomatot készítettek. Hajnóczy végül kéri a rendőrséget, hogy semmisítse meg a róla vett adatokat, mert ő nem tartozik azon emberek közé, akikkel így szokás elbánni. A rendőrség a beadványt irattárba helyezte és a kérelem fölött napirendre tért.

— Három turista katasztrófája. Martinsburgból (Vallis kanton) jelentik, hogy a Tete Noir hegyszakadékon átvezető palló abban a pillanatban szakadt le, amidőn Palmag turista-vezető egy ifju házaspárral ment át rajta. Mind-

hárman lezuhantak az óriási mélységbe. A holttesteket még nem találták meg. A szerencsétlenül járt házaspár nevét sem sikerült még kinyomozni.

— A vonat kerékel alatt. Kecskemétről írják: A Kecskemétről Lajosmizsén át közlekedő motoros vonat tegnap este 9 órakor elűtött egy 65-70 évesnek látszó asszonyt, akit a felismerhetetlenségig összeroncolt. Az asszony fején és nyakán fekete kendő volt, ruhája sötétbarna. A holttestet beszállították a kecskeméti kórház halottaskamrájába.

— Párbaj a Dreyfus ügy miatt. Párisból jelentik: *Gribelin*, a hadügyminiszterium volt levéltárnoka, aki a Dreyfus ügybe is bele volt keverve, párbajt vívott tegnap Crucival, aki az Aurorában cikket közölt, amelyet Gribelin sértőnek talált. A párbajban egyik fél sem sebesült meg.

— Halálozás. *Dánn György* nyug. tótváradai közjegyző július hó 18 án, életének 87-ik évében és boldog házasságának 44 ik évében elhunyt. Temetése holnap délelőtt fél 11 órakor lesz Radnán. Az elhunytat özvegye szül. *Tamáry Róza*, gyermekei *Kovácsévitsné Dánn Helén* és *Dánn Irén*, vejei *Kovácsévits György* és *Kaufman Béla* gyászolják.

— Művészek háboruja. Csunya művész háboru foglalkoztatja Róma művészi köreit. *Sartorio* Arisztid tanár, a nagyírű festőművész válióport indított neje ellen és a pörben a főtanu *Ojetti Ugo* kritikus és regényíró volt. Néhány hónap óta *Ojetti* mindenféle gyalázó levelekkel árasztották el és a levelekben a mitológiából vett, de azért *Ojetti* nagyon kompromittáló rajzok voltak.

Ojetti meg volt győződve, hogy ezt volt barátja, *Sartorio* teszi és azért a „La Parolá”-ban csunya cikket írt *Sartorio* ellen, amely, ha csak részben is igaz, elég arra, hogy *Sartorio* a börtönbe kerüljön. A két ellenfél ezért most becsületsértés és rágalmozásért egymást kölcsönösen feljelentette. A pörben mint tanúk szerepelnek: *D'Annunzio*, *Antonio della Porta*, *Zachettin* stb.

Rómában nagy érdeklődéssel várják a pör tárgyalását, mert az ellenfelek a napilapokban napról-napra nyilatkoznak, és minden ifjúkori bűnüket és titkukat feltárják a közönségnek.

— Szegény gyémántkirály! Milliárdos volt és meghalt tüdővészben sir *Alfred Beit*. A gyémántkirály, az aranycsászár, a bánya-nábob. Ötvenhárom évet élt és egy rendkívül szeretetreméltó, de éppenséggel nem boldog halandó volt. Az egész élete néhány évtized óta abból állott, hogy irózatok sok száz millióval dolgozott ezerszázú szövvényes vállalatokban s a milliárdok gondja szörnyen nyomta, csupa nyugtalanság és aggodalom kinezta nagyfelelősségű és kockázatos spekulációban. Mert sem robusztus szervezet, sem az élet súlyához annyira szükséges könnyűvér nem adatott meg neki. Ezenben idegei voltak és talentumot, üzleti geniet kapott kegyetlen végzetétől. Ez utóbbit látta meg benne a párisi *Porges és Társa* cég, amikor a hetvenes években elküldte Délafrikába. A cégnek vezető szerepe volt a *Debeers és Robinson Company* kimberleyi gyémánt spekulációban. *Beit* összerakott *Cecil Rhodes* dal, a társaság legnagyobb részvényesével, s ketidőjüket életfogytig a társaság kormányzóinak választják meg. *Beit* a lángelméjével rohamosan kibontakozott, később az aranyterületre csap át, megalapítja a *Wernher, Beit és Társa* céget, amelynek London a székhelye, száz meg száz afrikai bányába beleviszti az érdekelttségét. És gyűlnek a milliók, a gondok és az izgalmak. Fáradszóról dolgozik, csupa pontosság, londoni délgozószozájának a rabja, a tőzsdei manőverek emésztik egyre

jobban. Alig szórakozik vagy pihen, a művészet remekével veszi körül magát. Milliokon legelteti bágyadt lelkét. Végül letört, mintán Wiesbadenben hlába keresett gyógyulást, meg erősödést. A pénztelenségükben ideges, agyonhajszolt emberek pedig mikor most olvasnak róla, azon sóhajtoznak, hogy kéne megcsinálni az ilyen karriert, amely mégis csak milliókkal van kirakva.

— Athelyezett tanár. A közoktatásügyi miniszter *Kovács Károly* dr. makói állami főgimnáziumi tanárt a nagybányai állami főgimnáziumhoz helyezte át.

— A hivatás filozófiája. Egy német folyóirat véleményeket közöl az egyes élethivatások képviselőinek szájából.

A *filozófia tanára*: Vannak álokozások, a melyek nélkül az ember nem tud élni.

A *csigmarészítő*: Gyakran az a cipő a legfárasztóbb, amelynek talpa lyukas.

A *fegyhadór*: A legtöbb ember szabadsága abban áll, hogy nincsen e'zárva.

A *matematikus*: A természet minden embert olyan tehetséggel áldott meg, hogy fontos kérdésekben mindig elszámítja magát.

A *gyógyyszerész*: Minden orvosságnak abban áll a hasznavehetősége, hogy a beteg hisz gyógyító hatásukban.

A *szülésznő*: Meg vagyok arról győződve, hogy nagyon sok ember szabadkoznék az ellen, hogy megszülessen, ha jövőjét ismerné.

A *kéményseprő*: Sok házi tűzhely keveset melegít és sokat — füstöl.

A *zenész*: Mi a dal vége? . . . Gyászinduló.

A *ideg orvos*: Ha az ember önzését is elveszti, gyógyíthatatlan.

A *szállodás*: Sok új házasság csak addig boldog, amíg a szállodában lakik.

A *kereskedő*: Amíg az ember fiatal, nagyon sokat hitel az életnek; később azonban beáll a bakás és ilyenkor örülünk, ha a sors harminc százalékra kiegyezik ve'ünk.

A *cserépfedő*: Ha az ember nagyon is magas állásonról tekint embertársaira, könnyen nyakát szegheti.

— Az ügyvédi kamarából. Az aradi ügyvédi kamara közhírré teszi, hogy *Meško* Miklós dr. ügyvédet Déva székhelylyel az ügyvédi lajstromba felvette.

— Asszonyok és leányok büne. Kinos szenzációja van pár nap óta *Bajának*. A város főterén ugyanis, egy öreg parasztasszony, egy sötét titkot kiáltott világgá. Haragjában elmondta, hogy esztendő óta foglalkozott angyalcsinálással és hogy sok uri leányt meg asszonyt mentett meg már a szégyentől. A parasztasszonyt a rendőrségre vitték. Kihallgatása során aztán megdöbbenő dolgok jutottak napfényre. Vallomásáról jegyzőkönyvet vettek fel, amelyben az öreg kuruzslónő elmondta, hogy a legelőkelőbb asszonyok és leányok keresték fel és kértek tőle tanácsot arra nézve, miképpen menekülhetnének meg a szégyentől. Ő pedig segített mindenkinek. Tíz esztendő alatt számtalanszor. A sötét bűnök leleplezésére az indította az asszonyt, hogy sokszor becsapták és különösen a leányok, sohasem fizették meg neki az ígért díjat. Sorra megnevezte azokat a nőket, akiknek szolgálatokat tett. A rendőrség a legnagyobb titokban folytatja a nyomozást, amelyet kiterjesztettek a szomszéd városokba is. A kinos szenzációban állítólag több uri asszony van kompromittálva. A nyomozást megnehezíti, hogy a gyanúsítottak közül többen, nyilván azért, hogy elkerüljék a kihallgatásukat, hirtelen elutaztak a városból.

— A szemérmes rendőrség. A fővárosi hirdetései oszlopokon egy sésborszeszes plakáton egy plasztikus nőalak látható, amely a tükörben nézi magát. Ezt a művészi képet *Karvaly*

József, a jeles magyar piktor festette és a gyár nagy mennyiségben küldte szét a külföldre is. Tegnapelőt aztán a *Seidner* chromolitografiai intézet, amely a plakátokat készítette, egy részüket visszakapta. Meglepetten konstatálták, hogy a plakátok csak *Bécsből és hat osztrák fürdőből* érkeztek vissza. A visszaküldés okáról pedig egy rendőri végzés adott magyarázatot. Az osztrák copf ugyanis erkölcsetlennek nyilvánította a *Karvaly* rajzát és ezért kellett a plakátoknak visszakerülniök Budapestre. A dolog azonban máson fordul meg. Bécs és azokról a fürdőhelyekről, amelyeken pedig évenként ezer meg ezer magyar vendég költi el a pénzét, azért kellett visszajönnie, mert magyar gyártmányt hirdet. Ettől vadult meg az osztrák és ezért ütközött meg a plakáton levő, díszkrét fehér lepélbe takart nőalaktól.

— Nem is. A körút egyik új házának erkélyén szép fiatal leány néz ki az utra. Vár valakit, aki rövidesen meg is érkezik és csókokat dobál az erkélyre. Ebben a pillanatban jelenik meg a mama az erkélyen. Mindent látott. Szigoruan szól a leányhoz:

— Böske, azt ne engedd meg, hogy a fiatal emberek neked csókot dobáljanak.

— Nem is! Mindig visszadobálom nekik.

— Bolhák, svábok, polonkák legbiztosabb pusztító szere *Vojtek és Weisznel* Aradon. 112

TÖRVÉNYKEZÉS.

§ A fiatal ur pöröl. Tizenhatéves korában került fel a fővárosba *Balogh Róza* szobaleány. A fiatal, szép leány csakhamar szemétszurt a házigazda fiának, aki a tapasztalatlan, fiatal leányt elcsábította. Amikor a következmények mutatkozni kezdtek — a cselédleányt kidobta a gazdája. A szerencsétlen leány heteken át bolyongott minden kereset nélkül s állapota miatt sehol sem bírt foglalkozást találni. Végül kétségbeesésében levelet írt csábítójának, amelyben azzal fenyegette meg, hogy megöli őt is, magát is, mert a sok szenvedést nem bírja tovább. A fiatalember feljelentette a leányt életveszélyes fenyegetésért. Ma tárgyalta a járásbíróság ezt a pört. Megható látvány volt, amikor a szerencsétlen leány, karján egy rongyokba burkolt csecsemővel megjelent a tárgyaló teremben. Dr. *Baumfeld* Lajos védőbeszéde alapján, a bírő tekintetbe vette a leány izgatót lelkiállapotát s felmentette a szerencsétlen vádlottnőt.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

Győztesemnek. Sok jó gondolat van benne, de nekünk kissé terjengős. A karácsonyi versecske is azért tetszett, mert tartalmas volt és rövid. Abból a fajtából kérünk.

R. (Arad.) Az építészeti felügyelőt a főispán fogja kinevezni, a polgármester és a városi főmérnök együttes előterjesztése alapján. A kinevezés egy-két héten belül megtörténik.

B. M. Ugy tudjuk csak 30 fillér.

NAPIREND.

Július 20. Péntek. Róm. kath. naptár: *Ilés, Margit* — Protestáns naptár: *Ilés*. — Görög-keleti naptár (július 7.): *Mal Tamás*. — A nap két 4 óra 22 perckor, nyugszik 7 óra 48 perckor.

Időjárás. A központ meteorológiai-intézetnek Aradra küldött táviratai szerint, a mai napra a következő időjárás várható: Meleg, száraz, derült.

Július 25. Az új-azent-annai ifjuság *Anna-báija* (Wéger-kerthelyiség.)

Július 29. A Borosjenő és vidéke hitelszövetkezetének közgyűlése délután 4 órakor.

Augusztus 5. Az aradi könyvnyomdászok esakgyileének táncmulatsága (Városliget.)

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

Budapesti áru- és értéktőzsde.

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása. —

Budapest július 19.

Amerika 3/4 olcsóbb. Kínaiat és vételkedv mérsékelt. Elkeft 15,000 métermassa buza 10 fillérrel olcsóbb áron. Az árak 50 kilónként számítva:

Déli tőzsde.

Buza októberre	7.51—7.52
Aprilisi buza 1907-re	7.80—7.81
Rozs októberre	6.42—6.43
Tengeri júliusra	6.19—6.20
Uj tengeri 1907-re	5.42—5.43
Zab októberre	6.58—6.59

Zárai & árak

Buza októberre	7.52—7.53
Aprilisi buza 1907-re	7.81—7.82
Rozs októberre	6.41—6.42
Tengeri júliusra	6.32—6.33
Uj tengeri 1907-re	5.41—5.42
Zab októberre	6.57—6.58

Irányzat lanya.

Zárai & árak

Osztrák hitelrészvény	666.—
Magyar hitelrészvény	805.50
Leszámitolóbank részvény	513.—
Rima-Murányi vasmű részvény	570.—
Osztrák-magyar államvasúti részvény	671.50
Közuti vasút	581.—
Városi villamos vasút részvény	318.—
Erzsébet szanatórium sorsjegy pénzben	9.—
Erzsébet szanatórium sorsjegy árubaan	10.—

CSARNOK.

A dac miatt.

Irtá: Szabó Ferenc.

Petróna vidám, sugárzó fényt szór szerte szét a kékszalagos Rembrandt-kalap alól. Mert akármit beszélnek a hétköznapi emberek, a boldog, megelégedett asszonyok tekintete: napfény. Fejét fiatalasszonyos büszkeséggel veti fel, kissé merészen szögve hátra, ha fogadja a férfiak köszöntését, akik mindig meleg érdeklődéssel tekintenek reá. Kalapján harmatos kalászkok, lányszemszínes buzavirágok ringanak.

Oh, az a szép selymes kékszalag! Gőmbölyű, kissé kövéren megtüremlett álla alatt csokorba kötve: mintha csak mályvarózsabokrétát szoritna együvé. Fürge, nesztelenül suhanó szemsugárjai: méhek, melyek kedvesen, férfiszívet dobogtatva szállnak szerte . . . . A megyeház-utcán lépeget végig, holott nagykövű, rácsos ablaku komor házak, éles kirakatu kereskedések könyökölnék ki az utcán. Az ablakokban itt-ott sóvár tekintetű férfiak, akiknek a szívék olyan, mint a podegrás emberek kihült csontja: előre megérik az édes suhozó szellőt, melyet a könnyű asszonyruha támaszt. És amerre Petróna megy, finom, édes illat érzik utána, szívetbizsergető, csodás illat.

— Kezét csókolom, nagysád! Talán méltóztatik valamit?

Ezt a kis rófsó zsidó kérdi, akinek mindig tele van a boltja férfiakkal s ha csak szeretné ejtheti, mindig kiugrál a szép asszonyok elé, hogy egy pillanatra feltartóztassa őket. Nem tovább, míg a férfiak jól tarthatják sóvárgó tekintetüket s egyet-kettőt csettinthetnek a nyelvökkel, hogy: ejsza!

— Az üzlet egyik ágához tartozik ez is.

— Milyen vidám, mintha sohasem ismerte volna! — szól egy kis madárképű ember, valami agglégénységet fogadott „rokkant”, aki haragudott az egész világra s ezért aztán le is szolt mindenkit. Hangja metsző volt és éles, mint a késpenge. Volt módjában kiköszörülni a mások becsületén.

— Ha szerette volna, nem ment volna férjhez, legalább nem ilyen vén hetumogerhez! — mondotta a liztlágens s nagyokat kacagott. — Mert ő mindig különös hasonlatokkal él s azt hitte, hogy senki sem érti meg. Ezért kacagott.

— Az asszony — asszony. Szívtelen a mennyi! — jegyezte meg Samu bácsi, a város gazda, aki csak itt mert ilyen merész, nagyhangon beszélni. A rossz nyelvök szerint ott hon néma, csendes volt, mint a hal. Na, de ez olyan egyetemleges férfinyavalya — a nőemancipáció korában . . .

Ezzel a bunkós mondással aztán vége is volt a szószapulásnak. Csak még a liztlágens mondta el a maga szokott modorában:

— Szívtelen, mint egy botokud-karika. Nem más! S büszkén kacagott, mert ezt már igazán nem értette meg senki.

Aztán a szépséges Petróna is messze járt már. Kékszalagos Rembrandt-kalapja, lányszemszínes buzavirágjával ott rengett valahol a tanácsosok háza előtt, hol Ágota néni örök pápaszemes, kiálló hegyekben szögellő vénséges fejét épp e pillanatban dugta ki az ablakon.

— Bzony lelke, meghalt, meghalt! — Ezt mondta Petrónának s a harisnyaszárát messze kilógatta sovány kezével, hogy megállítsa. Így szokott tenni mindenkivel, hogy valami ujdonságot haljon. Ezért aztán rendszeren többet tudott a nagyvilágról, mint más. Szurós, éles, szürke szeme szinte koppant Petrónán, amikor megállította.

— Meghalt a lelke, látja, látja . . . De maga még most is szereti. Csak nem akarta mutatni. Mert maga okos, számító asszony. Én tudom!

Petróna édesen kacagott, hogy szép fehér fogsora fényesen villogott ki vonagló ajkai közül. Apró gyöngyvirágok a rózsabokor árnyán. Csak éppen hogy nem csilingeltek szellő-hangon, mint a gyöngyvirágok, inkább erősen koppanak össze, jókedvűen s mégis fázósan. Az tán hirtelen elköcsyült s halkán, önnepiesen szól, de fenyegetően villámzó szemmel.

— Ágota néni, férjem van! . . . Elfelelde?

— Hiszen hát ilyen az élet . . . Nem azért mondtam . . . Maga derék, okos asszony, lelkem! — mosolygta Ágota néni s zörögve húzta vissza a harisnyaszárát. Vénséges fejét is visszahúzta s idegenül, különös recsegő hangon tette utána:

— Szereti az urát . . . lelke . . . hanm látja az Isten, lelke!

Az a bolondos nagyhaju poéta azt találta ki, hogy az ég egy nagy szérűskert; a ragyogó verőfény: buzakalász kéve, körbe szórva; a vén nap, ez a százszor megénekelt nap, aki néha Istenszámba is ment: tüzes paripa, Ist-rággal megkötözve, hogy annál robotszerűbben végezze a kalászkok nyomtatását. Ami polyvát napközben leszor: ez a mi világító melegünk. Ilyen bolond volt a nagyhaju poéta, aki a Zengőkürtöt szerkesztette.

Hát ez a vén nyomtató paripa fáradtan ballagott a szérűskert fenekén, hogy én is a nagyhaju poéta jargonjában beszéljek. A mai robot végfelel járt. A fény polyva még egyre hullt, de már nem perzselte úgy a Petróna véréit, mely melegen futkosott az arcán, a vállán. Éppen a megyeháza elébe ért.

— Kezét csókolom szép asszony!

A kapuszínból mosolygó, kövör ur lépett ki, a főjegyző, ki husz év óta minden valamirevaló lánynak udvarol, de annyira nem mérgecsíti el a dolgot, hogy feleségül kérjen egyet is. Szereti a független szabadságot, no meg aztán a pilleszárnyát sem akarja lekötöni. Mert a nő rettenetes zsarnok, ha fejkötő alá kerül Valódi Rettenetes Iván: mint a liztlágens szokta mondani. Míg ha szerető . . . Na hát ez a legidillibb állapot a világon . . . ezért aztán a főjegyző ur a lakodalom után is tovább folytat minden ismeretséget s magát előszere-tettel nevezi az asszonyok lovagjának.

— Kezét csókolom, szép asszony! És meg is teszi; de nem a keztyűt érteti ajkához — ah, ennek nem volna semmi édessége! — hanem fölhaltja a könnyű muszlincsipkét s a szép fehér kézcsuklót csókolja meg. — Ki hitte volna, hogy ilyen mintaszerű asszony legyen abból a durcás, szeszélyes leányból? Nap-nap után, mindig eljön a férjéért . . . Irigylésre méltó ember!

Petróna megfenyegette lovagját a logyező-jével, de mosolygott.

— Maga javíthatatlan hízogó . . . Aztán gyorsan kérdezte:

— Hol maradt az uram?

— Tán szabadulni akar tőlem, hűséges alattvalójától? Így szemtől szembe . . . Ejsza, Ejsza!

— Ha úgy tetszik, szabadulni akarok. Előbb azonban várjuk meg az uramat. Addig megengedem, hogy föl s alá kísérjen! — mon-

dotta Petróna barátságosan, mivel jól tudta, hogy a jegyző urat nem okos dolog megbántani: a csipős nyelvéért. De valamiért felhajnallott az arca. Talán a főjegyző fürkésző, val-lató tekintetéért, aki olykor meg-megránduló pillával nezett rá.

(Vége következik.)

IDEGENEK ARADON.

— Július 19.

Fehér Kereszt szálloda. Hercegy Gyula mérnök Budapest. — Wagner Dániel áll. hivatalnok Szeged. — Sajtos Iona hivatalnok Budapest. — Goldberger N. kereskedő Budapest. — Karász Aladár fakeskedő Budapest. — Vlása György tábori lelkész Eger. — Wagner Dániel hivatalnok Szeged. — Bondi Ernő kereskedő Lippa. — Laky Bertalan kereskedő Budapest. — Fischer János mérnök Budapest. — Hajek József kereskedő Budapest. — Rónai Gyula utazó Budapest. — Kriszhaber L. Pál utazó Budapest. — D. E. J. Ferenc utazó Budapest. — Spiter Emanuel utazó Budapest. — Klug Lajos utazó Budapest. — Berger Rezső utazó Budapest. — Tabekottó N., vívómester Borosjenő. — Laufer Zsigmond utazó Barót. — Klein Henrik kereskedő Budapest. — Spitzer Emanuel utazó Bécs. — Székely Lajos utazó Budapest. — Fisch Alfréd utazó Bécs. — Keresztesi Ferenc birtokos Keszthely. — Lauf Aladár nagykereskedő Bécs. — Mayer Alfréd gyárfelügyelő Oravica. — Ungar Károly bányafelügyelő Resica. — Császár Elemér birtokos Veszprém. — Fehér Alfréd kereskedő Zimony. — Kovács Albert utazó Budapest. — Kárpáti Frigyes utazó Pozsony. — Komjáti Ferenc utazó Prága. — Kohn Ferenc kereskedő Temesvár.

Központi szálloda. Figdon Antal gyáros Frankfurt. — Bruck Nándor utazó Bécs. — Cosma Aurél dr. ügyvéd Temesvár. — Frank Mór utazó Bécs. — Kohn Mór dr. ügyvéd Gyula. — Singer Oszkár fakeskedő Budapest. — Haliczky Arpad uradalmi pénztárnok Pankota. — Jaross Lajos intéző Pankota. — Szabó Pál intéző Sikula. — Klein Vilmos kereskedő Megyesegyháza. — Polatschek Alfréd dr. ügyvéd Budapest. — Nagel Adolf utazó Budapest. — Podrácsky Béla erdész Máramarosziget. — Ländler Jenő dr. ügyvéd Budapest. — Puritay Pál hivatalnok Budapest. — Winkler Dezső utazó Budapest. — Ujari Konstantin magánzó Kudsir. — Radcsics István utazó Budapest. — Perényi József utazó Budapest.

Nyári színház.

Pénteken, 1906. évi július hó 20-án

A leányka.

Dalljáték 3 felvonásban. Irtá és zenéjét szerette: Verő Gy.

SZEMÉLYEK:

Apaty Mihály	Szathmári Á.	Dersi Kata	Baracsi E.
Anna	Benkőné P.	Lormier	Marházi M.
Teleky Mihály	Várnai Jenő.	Habakuk	Faludi K.
Margit, leánya	Kapossy J.	Hoppmester	Kulcsár L.
Thökölly Imre	Hunyadi J.	Ludmilla	Zalai Margit.
Daczó Bözse	Zsigmond A.	Gáspár	Ladislai J.

Kezdeté este 8 órakor.

NYILTTÉR.*

Értesítés.

Alulírott tisztelettel értesítem nagyra-becsült vevőimet, hogy Spitzler Rudolf, az Asztalos Sándor-utcai üzletvezetőm a mai napon tőlem kilépett, ennél fogva kenye-rem árusításához továbbra jogosultsággal nem bír, amiért is kérem a további szíves megrendeléseket főüzletemhez, Tökölly-tér, telefon 243. és az Ujterem-utca 11. szám alatti üzletemhez, telefon 277. eszközölni.

Arad, 1906. július hó 19-én.

Kiváló tisztelettel

Első Gyulai Gőzmalom

Házikenyér sütőde.

1854

Nyári menetrend.

Érvényes 1906. évi május hó 1-től.

Arad-Budapest.							
Állomások	Sav. I-III.		Gyv. I-II.		Tvsz. I-III.		Sav. I-III.
	Sav.	Gyv.	Sav.	Gyv.	Tvsz.	Sav.	
Arad ... ind.	5-09	8-18	11-25	4-16	4-51	9-39	
Sofronya ...	5-37		11-41		5-08	9-34	
Kurtics ...	5-37	8-36	11-55	4-38	5-25	10-14	
Lőkősháza ...	5-53		12-10		5-44	10-21	
Bánhídi major ...	5-53		12-18		5-51	10-28	
Országút ...	6-02				5-58		
Kétegyháza ...	6-10	9-00	12-28	4-59	6-05	10-40	
Kigyós ...	6-11	9-01	12-34	5-00	6-22	10-54	
Békés-Csaba ...	6-24		12-47		6-11	11-13	
Békés-Földvár ...	6-35	9-19	12-59	5-17	6-11	11-24	
Mezőberény ...	6-43	9-23	1-29	5-20	7-11	11-33	
Gyoma ...	6-58		1-42	5-31	8-01	11-53	
Mezőtúr ...	6-57		1-44	5-32	8-01	11-53	
Pusztá-Pó ...	7-07	9-42	1-54		8-11	12-11	
Pusztá-Tenyő ...	7-31	10-02	2-18	5-59	8-47	12-40	
Szajol ...	7-36	10-07	2-25	6-04	8-53	12-47	
Szabolcs ...	8-02	10-29	2-53	6-24	9-25	1-17	
Székelykeresztúr ...	8-03	10-30	3-05	6-25	9-25	1-17	
Székelykeresztúr ...	8-27		3-28		9-52	1-41	
Székelykeresztúr ...	8-39		3-42		10-12	2-02	
Székelykeresztúr ...	8-52	11-00	3-56	6-55	10-37	2-27	
Székelykeresztúr ...	9-10	11-12	4-13	7-07	10-43	2-34	
Székelykeresztúr ...	9-17	11-19	4-24	7-32	12-10	3-51	
Székelykeresztúr ...	9-44	11-35	4-46	7-39	12-12	3-53	
Székelykeresztúr ...	9-49	11-36	4-49	7-50	12-33	4-14	
Székelykeresztúr ...	10-08		5-05		1-12	3-11	
Székelykeresztúr ...	10-19		5-17	6-12	1-12	3-11	
Székelykeresztúr ...	10-47		5-43	6-27	2-14	4-24	
Székelykeresztúr ...	11-04		5-59	6-41	2-38	4-38	
Székelykeresztúr ...	11-17		6-11	6-41	3-15	4-38	
Székelykeresztúr ...	11-31		6-24	6-41	3-32	5-08	
Székelykeresztúr ...	11-39		6-32	6-41	3-32	5-12	
Székelykeresztúr ...	11-46		6-41	6-41	4-14	5-27	
Székelykeresztúr ...	12-11	12-59	7-06	9-23	4-32	5-28	
Székelykeresztúr ...	12-17		7-11	7-11	4-41	6-14	
Székelykeresztúr ...	12-25	1-10	7-20	9-35	5-11	6-10	

Budapest-Arad.							
Állomások	Tvsz.	Gyv. I-II.		Sav. I-III.		Gyv. I-II.	Sav. I-III.
		Gyv.	Sav.	Gyv.	Sav.		
Budapest kpu. ... ind.		7-25	8-00	2-11	12-20	10-10	
Kőbánya felső p. u. ...			8-10		12-30	10-20	
Rákos ...		7-37	8-17	2-13	12-37	10-27	
Maglód ...			8-44		1-18	10-33	
Gyömrő ...			8-52		1-26	11-01	
Mende ...		8-04	9-00		1-36	11-11	
Süly-Sáp ...			9-11		1-52	11-18	
Tápló-Szeles ...			9-21		2-07	11-27	
Nagy-Káta ...			9-41	3-04	2-32	11-53	
Tápló-Szeles ...			9-58		2-52	12-03	
Tápló-Györgye ...			10-09		3-04	12-14	
Ujszász ...	járk. ind.		8-59	10-24	3-21	12-37	
Szolnok ...	járk. ind.		8-59	10-27	3-36	12-40	
Szajol ...		2-55	9-16	10-50	3-53	4-07	
Pusztá-Tenyő ...		3-12	9-23	11-09	4-00	4-14	
Pusztá-Pó ...		3-37	9-36	11-23	4-13	4-33	
Mezőtúr ...	járk. ind.	3-52		11-36		4-47	
Gyoma ...	járk. ind.	4-18	10-04	12-05	4-42	5-25	
Mezőberény ...	járk. ind.	4-33	10-05	12-10	4-43	5-26	
Békés-Földvár ...	járk. ind.	5-13	10-28	12-33	5-02	5-55	
Békés-Csaba ...	járk. ind.	5-28	10-34	12-40	5-03	6-00	
Kigyós ...	járk. ind.	6-07		1-04	5-22	6-13	
Kétegyháza ...	járk. ind.	6-20		1-13	5-30	6-14	
Országút ...	járk. ind.	6-23		1-15	5-32	6-17	
Bánhídi major ...	járk. ind.	6-42	11-11	1-28	5-43	7-04	
Lőkősháza ...	járk. ind.	7-09	11-13	2-05	5-53	7-24	
Kurtics ...	járk. ind.	7-24		2-17		7-39	
Sofronya ...	járk. ind.	7-43	11-30	2-29	6-10	7-51	
Arad ...	járk. ind.	7-47	11-30	2-34	6-11	7-52	
		7-58				8-03	
		8-03				8-14	
		8-13		2-51		8-19	
		8-36	11-54	3-05	6-35	8-25	
		8-51		3-15		8-35	
		9-10	12-12	3-29	6-54	9-00	

Arad-Tóvis.							
Állomások	Tvsz.	Gyv.		Sav.		Tvsz.	Sav.
		Gyv.	Sav.	Gyv.	Sav.		
Arad ... ind.	10-15	12-22	2-30	4-02	7-04	5-51	6-35
Glogóvác ...	10-33		2-44	4-13		6-02	6-46
Mondorlak ...	10-43		2-53			6-12	7-06
Gyerekek-Ménas ...	11-10		3-13	4-35		6-23	7-06
O-Paulis ...	11-19		3-20			6-33	7-16
Paulis ...	11-31		3-33	4-46		6-43	7-21
Baracska ...	11-38		3-39	4-51		6-53	7-29
M.-Radna ...	11-50	12-56	3-49	4-59	7-46	7-11	7-34
Milova-Odvos ...		12-57		5-09	7-53		7-34
Konop ...			5-24				7-54
Borzova ...			5-40				8-08
Soborsin ...		1-50	6-08	6-09			8-08
Zám ...		2-09	6-35	6-12			8-47
Mar.-Illye ...		2-31	7-23	6-31			9-13
Déva ...		2-56	8-33	6-52			9-47
Piski ...		3-07	8-33	6-52			9-47
Szászváros ...		3-32	9-18	7-10			10-27
Alvincz ...		4-01	10-33	11-31			10-41
Gyerekek-Ménas ...		4-16	10-33	11-31			10-57
Mondorlak ...		4-27	10-33	11-31			11-24
Glogóvác ...		7-30	10-33	11-31			12-04
Arad ...		7-32	11-31	11-31			12-11
							12-24
							12-31
							12-58

Tóvis-Arad.							
Állomások	Sav.	Gyv.	Sav.	Gyv.	Sav.	Tvsz.	Sav.
Gy.-leherly. (6.)							
Alvincz (6.)							
Szászváros (6.)							
Piski ... (6.)							
Déva (1.)							
M.-Illye (1.)							
Zám ...							
Soborsin ...							
Borzova ...							
Konop ...							
Milova-Odv. (6.)							
M.-Radna (1.)							
Baracska ...							
Paulis ...							
O-Paulis ...							
Gyerekek-Ménas ...							
Mondorlak ...							
Glogóvác ...							
Arad ...							

Arad-Temesvár-Jézsefváros.			
Állomások	Sav.	Sav.	Vz.
Uj-Arad ...	6-25	12-28	5-21
Németh-Ságh ...	6-42	12-44	5-47
Vinga ...	6-55	12-56	6-14
Orczyfalva ...	7-06	1-07	6-31
Merczfalva ...	7-16	1-17	6-38
Szt.-András ...	7-27	1-28	7-13
Temesvár-Jv. ...	7-44	1-45	7-31

Temesvár-Jézsefváros-Arad.			
Állomások	Vz.	Sav.	Sav.
Szt.-András ...	8-49	2-28	9-35
Merczfalva ...	9-07	2-42	9-53
Orczyfalva ...	9-22	2-52	10-10
Vinga ...	9-45	3-03	10-17
Németh-Ságh ...	10-03	3-16	10-35
Uj-Arad ...	10-27	3-33	10-53
Arad ...	10-40	3-42	10-59

Tekintve, hogy az egész készlet tulajdonunkba ment át, ajánljuk a sürgős megrendelést, mert ha a készlet elfogy, úgy többé nem lesz az ilyen pótom áron beszerezhető.

108-144 cm. nagyságban, melynek eddigi ára 10 korona volt, leszállított áron

4 Koronáért

vászonra húzva 7 korona,
vászonra húzva 8 koronáért

Kapható

Kiadóhivatalunkban.

ARADI KÖZLÖNY.
A minis. vallás- és közoktatásügyi miniszter ur által jóváhagyott

(Utá nyomás nem díjazatik.)

394—1905. szv. szám.

Hirdetmény.

A magy. kir. földmivelésügyi ministeriumnak rendelkezése folytán a nagykőrösi, verseczi, békéscsabai, bajai és kis-kundorosmai m. kir. méntelep osztály részére 1906. november 1-től 1907. október 31-ig szükségilendő kenyér, zab, széna és alomszalma, ágyszalma és keménytüzifa szállításának biztosítása végett 1906. augusztus 16-án délután 1 órakor alulirt parancsnokság számvevő irodájában írásbeli zárt ajánlati árlejtés fog tartatni. A közelebbi feltételek a nyilvános helyeken kifüggesztett hirdetményekből kivehetők, vagy pedig alulirt parancsnokságnál, valamint a fentnevezett méntelep osztályoknál megtekinthetők, a honnan a feltételeket tartalmazó hirdetmény fölhívásra megküldetik.

Nagykőrös, 1906. július hóban.

Nagykőrösi magy. kir. állami méntelep
Parancsnokság.

1762

Az Aradvármegyei Gazdasági Egyesület, mint a
Gazdák Biztosító Szövetkezete vezérképviselő-
sége a biztosítási osztály részére

egy irodai gyakornokot keres.

Pályázók érettségi bizonyítvánnyal felsze-
relt kérvényeiket a biztosítási osztály vezetőjé-
nél lehetőleg személyesen nyujtsák be.

1837

Telefonszám 10.

HOFFMANN SÁNDOR

ARAD,

— SZINHÁZ ÉPÜLET. —

Nagy alkalmi vétel:

Remek czérna batisztok 27 kraj-
czár métere.

Jól mosható divatos zephyrek
métere 16 kr.

Czérna zephyrek blousokra, meg-
lepő szép minták 45 kr.

Mosó delainek 25 kr. Óriási vá-
lasztékban.

Készpénz vásárlásnál 5% kedvez-
mény leszámittatik.

872

Telefonszám 10.

67—1906. kpv.

Hirdetmény.

Arad szab. kir. város választó-
kerületében az időközi országgyű-
lési képviselő választásra határ-
időül 1906. évi július hó 26-ik
napját kitűzzük.

A szavazás a városház délnyu-
gati földszinti sarokterme és az
északnyugati földszinti oldalterme
lesz berendezve.

Az I-ső vagyis a délnyugati
szavazatszedő helyiségben (nyilván-
tartási hivatal) szavaznak a bel-
városban összeirt választók.

A II-ik vagyis az északnyugati
szavazatszedő helyiségben (Szám-
vevői hivatal) szavaznak a tanyá-
kon, Erzsébet, Sarkad, Gáj, Ségá
külvárosokban és a Poltura város-
részben összeirt választók.

A választási eljárás reggel 8
órákor veszi kezdetét.

A szavazás a választói igazoló-
lap előmutatása mellett nyilváno-
san élő szóval történik.

Az igazoló-lapok csak a sze-
mélyesen jelentkező választóknak
adatok ki és pedig a belvárosi az
Erzsébet és Sarkad külvárosi vá-
lasztóknak 1906. évi július hó 22.,
23. és 24. évi délelőtt 9—12, dél-
után 3—5 óráig a városház eme-
leti tanácstermében, a tanyai a
Gáj és Ségá külvárosi, ugy a Pol-
tura város részeli választóknak
ugyancsak a fentebbi napokon és
időben a Gáj külvárosi rendőr-
kapitányi hivatal helyiségében.

A választás napján azaz folyó
évi július hó 26. án az igazoló lapok
a városház főbejárata alatt lesznek
a választók által átvehetők.

Választási elnök és egyúttal az
I-ső szavazatszedő küldöttség el-
nöke: Dr. Mülek Lajos, jegyzője
dr. Schütz Henrik, választási he-
lyettes elnök és egyúttal egyik
szavazatszedő küldöttségi elnök dr.
Steinhardt Mór, szavazatszedő kül-
döttségi helyettes elnök: dr. Priegl
István és dr. Velcsov Géza, he-
lyettes jegyzők: dr. Somló Armin,
dr. Sugár Jenő, dr. Szegő Hugó
és dr. Momák Döme.

A szavazó helyiségekben csak
a szavazatszedő küldöttség tagjai,
a jelöltek bizalmi férfiai, a szava-
zók személyazonosságának ellen-
őrzésére kirendelt hatósági köze-
gek s a jegyzők mellé rendelt ír-
nokok, ugy a szavazásra beeresz-
tett választók lehetnek jelen.

A választóknak a választásnál
semminemű fegyverrel vagy bot-
tal megjelenni nem szabad.

A szavazatszedő helyiségekbe
csak is azok becsáttatnak be, a
kik igazoló lapjukat felmutatják,
vagy a kikre nézve az igazoló lap
hiányában a városházi bejáratok-
nál felállított hatósági közegek
igazolják, hogy az országgyűlési
képviselő választók névjegyzékébe
benfoglaltatnak.

Kelt Arad, szab. kir. város
központi választmányának 1906.
évi július hó 14-én tartott üléséből.

Variassy Lajos, s. k.
h. polgármester,
közp. választ. elnök.

Könyvkötészetünkben egy ügyes fiu tanulónak felvétetik.

Bővebbet a kiadóhivatalban.

Arad szab. kir. város kapitányi
hivatalától.

2121—1906 khsz.

Hirdetmény.

Közhírré tétetik, hogy Aradon
1906. évi július hó 5. napján fel-
fogott 1 drb. tarka kos hátán vö-
rös festéssel mint gazdátlan jószág
folyó évi július hó 27. évi d. o. 10
órákor a városháza udvarán tar-
tandó nyilvános árverésen a leg-
többet ígérőnek készpénzért el-
adatni fog.

Arad, 1906. évi július hó 13-án.

Rendőrkapitányság.

Permetező javítások elfogadtatnak.

M. kir. szabadalmazott

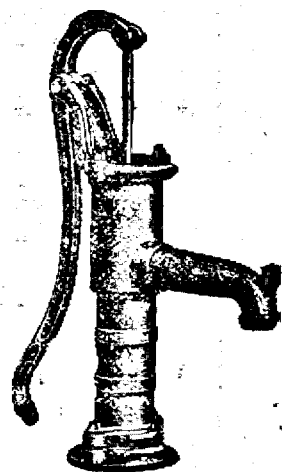
Borszivattyuk

és hozzá való legjobb minőségű
gummi csövek legolcsóbb gyári
árakon.

A szivattyu hengerből a bor utolsó
cseppig kifolyik, a szőlő magvak,
hójak és egyéb tisztatlanságok
azonnal továbbittatnak, ezáltal a sziv-
vattyu nem romlik és a bort nem
ronthatja, a gépezet jó működé-
sért 8 évi jótállás, ingyen javítás.

Tüzi fecskendők

Golyó szelepekkel. Közsé-
geknek legalkalmasabb,
mert homokos és sáros víz hasz-
nálatánál sem tagadják meg a
szolgálatot, — a gép jó működé-
sért 8 évi jótállás (ingyen javítás),
hozzá való országos egységes csa-
varok és a legjobb minőségű be-
lül gummirozott kender-csővek a
legolcsóbb árban.

Kutak

a hozzávaló
csövekkel
olcsóbbak és
jobbak, mint
bármely bel-
vagy külföldi
gyárban.

Hönig Otto

m. királyi szabadalmazott tüzi fecskendő
és szivattyu készítő. 274

Arad, Rákóczi-utca 27. sz.

Kiadó lakások!

November hó 1-ére az ujonnan épült Flórián-utca 6c számú házban

kényelmes és modern berendezéssel

2-3 és 4 szobás lakások.

Bővebbet 1803

Brunner Bélánál
Arad, Szabadság-tér 20.

2822—1906. pm.

Hirdetmény.

A „Hertschka Mór” ösztöndíj alapítványnak az aradi kir. főgymnásium, fireáliskola és polgári fiúiskolára vonatkozó egy-egy helyre az 1906—7-ik tanévtől kezdve megüresedvén, felhívom ezen iskolák mindazon növendékeit, kik az ösztöndíjat elnyerni óhajtják s tanulmányaik felől kitűnő, másik felől pedig jeles osztályzattal bírnak, hogy pályázati kérvényüket hozzám vagy közvetlenül az iskola igazgatója útján f. évi augusztus hó 15-ig bemutassák.

Az alapító oklevél rendelkezései szerint előnyben részesülnek.

1. Az aradvárosi árvák.
2. Az aradvárosi szegény özvegyek fiai.
3. Az aradmegyei árvák.
4. Az aradmegyei szegény özvegyek fiai.
5. Az aradvárosi szegény tanulók.

Aradon, 1906. évi július hó 10.

Institóris,
kir. tanácsos,
polgármester.

366—1906. g. sz.

Árlejtési hirdetmény.

Arad sz. kir. város gazdasági széke a külvárosi utak megkavicsolási munkálatainak elvállalása iránt folyó évi július hó 23-án d. e. 10 órakor árlejtést tart.

Kikiáltási ár: 3042 korona.

Bánatpénzzel leteendő a kikiáltási ár 100/0-a készpénzben vagy elfogadható értékpapirokban.

Az árlejtésen részt venni szóbeli és írásbeli ajánlatokkal.

Az írásbeli ajánlatok lezártan a szóbeli árlejtés megkezdése előtt nyújtandók be, s csak akkor vétetnek figyelembe, ha azokhoz a bánatpénz mellékeve van, s ha az ajánlatot tevő kijelenti, hogy az árlejtési feltételeket ismeri és elfogadja.

Az árlejtési feltételek a gazdasági tanácsnok urnál az árlejtést megelőzőleg is megtekinthetők.

Arad sz. kir. város gazdasági széke 1906. évi július hó 5-én tartott üléséből.

Kiadta:

Dr. Angel, s. k.
aljegyző.

Leghatásosabb

Rovarpor

bolhák, poloskák, legyek s egyéb rovarok pusztítására.

Tabakó

kitűnő

molypusztító-szer,

hatása a naphtalint nagyban felülmúlja.

1/2 kilós csomag 50 fill.

1 kilós csomag 1 kor.

Egyedüli elárusítók Arad és környékén

VOJTEK ÉS WEISZ

drogueria és parfümeria nagykereskedése

ARADON.

Szabizadás Kézizzadás

biztos megszüntetésére elismert legjobb szer a Hajós-féle

ÁLTALÁNOS HINTÓPOR.

Szárit — szagtalanít.

Kezelése igen kellemes. Ára 1 doboznak 70 fill.

Tyúkszemét

mindenki kiírhatja a csodás hatású világhírű Hajós-féle

„ANAGALLIN“-NAL,

nem piszkít — nem ragadós.

Bámulatos eredménnyel használtatik mindenféle bőrkeményedésnél. Egy üveg használati utasítással 70 fillér.

Minden fogfájást azonnal megszüntet a Hajós-féle fogcsep. Ára 40 fillér.

Kapható az egyedüli készítőnél: 3861

Hajós Árpád

gyógyszertára és gyógyvegyészeti laboratóriumában

Arad, Andrassy-tér 22. sz., a megyeházzal szemben.

Magy. kir. államvasutak igazgatósága.

185010—1906. F. IV. sz.

Hirdetmény.

Ezennel közhírré tétetik, hogy a vasuti kocsikban és az állomási helyiségekben elhagyott tárgyak, u. m. bőröndök, táskák, kalapok, ruha- és fehéreműek, botok, napernyők és esernyők stb. az alább felsorolt állomásokon és következő napokon tartandó árverés alkalmával azonnali készpénz fizetés mellett el fognak adatni:

állomáson	f. évi július hó
Debreczen	28-án d. u. 2 óra
Budapest,	1906. évi július ha-
vában.	

Az igazgatóság.

(Utánnomás nem díjazatik.)

18883—1906. sz.

Felhívás.

A fegyveradó és vadászati adóról szóló 1888. évi XXIII. t. cz. értelmében felhívjuk Arad szab. kir. város löfegyver tartó közönségét, miszerint fegyveradó vallomásait 8 nap alatt

a) azok, kik vadászatra nem használandó löfegyvert vagy az 5. §-ban felsorolt adómentes fegyvert tartanak; a városi adóügyszálynál,

b) azok, kik vadászatra használandó löfegyvert tartanak, a kir. adóhivatalnál annál inkább benyújtsák, mert a fegyveradó igazolvánnyal vagy adómentességi bizonyítvánnyal el nem látott fegyvert tartó felek az 1888. évi XXIII. t. cz. 48. §. d) pontja értelmében adó alul elvont fegyverük elkobzásán kívül 20—40 koronáig terjedő jövedéki bírságban lesznek elmarasztalandók.

Arad, 1906. évi július hó 6-án.

A városi tanács.

2845—1906. pm.

Hirdetmény.

Arad szab. kir. város közönségének megüresedett és évi 3600 korona fizetés és 720 korona lakbérletmennyel javadalmazott főpénztárnoki állásra ezennel pályázatot hirdetek.

Az állás elnyeréséhez az 1888. évi 1. t. cz. 18. §. értelmében főgymnásiumi, reál- és tanuló tanulmányok bevégezése és érettségi bizonyítvány vagy ezekkel egyenrangú kereskedelmi iskola vagy megfelelő katonai tanintézet bevégezése kívántatik meg.

Azok, akik az államszámviteltani vizsgát letették s ezt igazolni képesek, előnyben részesülnek.

A pályázati kérvények hozzám f. évi augusztus hó 1-ig bezárólag beadandók.

Arad, 1906. évi július hó 10-én.

Institóris,
kir. tanácsos,
polgármester.

APRÓ HIRDETÉSEK.

Két szobás

utcai lakás kiadó. — Bővebbet Aranykéz-utca 20. szám alatt.

Jucker ló!

Egy pár szép fiatal hibátlan és szelíd 15—16 markos jól futó jucker-ló megvételre kerestetik. Czim: Popp Vilmos, Muszka Magyarád. 1787

Eladó.

Egy teljesen jó karban lévő 4 éves 8 lóerejű első magyar gazdasági gépgyárból cséplőgarnitúra azonnal olcsón eladó. Vevő a cséplést is átveheti Zahn Ádámnál, Ujpanáton. 1838

Lampionok

20 fillértől, consetti és serpentin kapható **Ingusz I. és Fia** könyvkereskedésében Aradon, Weltzer János utca. Telefon 517. 285

Lakást keresek!

Öt nagy szobából álló modern lakást keresek a belvárosban november elsejére. Megfelelne egy ugyanennyi szobából álló magános ház is. Ajánlatok a kiadóhivatalba küldendők „Kényelmes lakás” czimén.

Ügyes intelligens leány, ki nagy vállalatnál már éveken át működik, alkalmazást keres, mint pénztárnok. Szíves megkereséseket „Pénztárnok” czimén e lap kiadóhivatala továbbítja. 1858

Arad megyében

Kovasszinczon, 40 év óta ismálló jóforgalmu fűszerüzlet italmérési joggal, esetleg 6000 darab temróképes szőlővel örök áron eladó. Értelkezhetni a tulajdonossal: Petykó Pállal, Kovasszinczon. 1855

Weiszberger**Testvérek**

a József főherceg-ut 9. sz. alatti butorraktárában levő

butorok

folyó hó 20-án d. e. 9 órakor megtartandó árverésen

tételenként

eladatni fognak. 1857

A JELENKOR LEGJÓBBTETŐFEDESI ANYAG

ETERNIT

PALA

MAGYARORSZÁGI KÖZPONT:
ETERNIT MŰVEK
HATSCHKEK LAJOS
BUDAPEST, ANDRÁSSY-ÚT 33.

Elárusító-hely: **Neubauer Manó, Arad.**

Keresek vegyeskereskedésembe
egy ügyes

fiatal segédet

és egy jó házból való
fiút tanoncznak.

A román nyelv tudása feltétlenül szükséges.

Róth Mór,
1829 Soborsin.

Nagymennyiségű

maculatura

jutányos áron

eladó.

Bővebbet a kiadóhivatalban.

Abbázia

tengeri fürdő.

Pompás levegő.

Kitünő és olcsó
ellátás.

Vidéki fogyasztási szövetkezet részére

üzletvezető
kerestetik

fizetés és üzleti nyereség részesedés mellett.

Czim megtudható a kiadóhivatalban. 1568

**Tégla,
Cserép**

legkedvezőbbben kapható

Pollak Sándor

körkemenye téglagyárában

Mikalakán, a Radnai-ut végén.

Városi telefon 206—255
Gyári 515.

Rendelések felvételnek Karolina-u. 7. sz. irodámban, vagy Rákóczy-u. 28. sz. lakásomon. A téglát vám és fuvarmentesen saját igáimmal házhoz szállítom. — A gyárba saját új műtám vezet. 84

Kérem a céget nem össze-
téveszteni!

Uraságoktól

használt nyári és téli férfi-ruhákat, utazó-bundákat, háló-, ebédlő- és más butorokat a legmagasabb áron veszek és eladok rendkívül olcsó árak mellett. Kiváncsokra hozhoz is megyek.

Frack öltönyök kölcsöndíj mellett kaphatók.

ROTH IZIDOR

Aradon Asztalos Sándor utca 5. sz., az „Arany ABC” mellett. 281

Kérem a céget nem össze-
téveszteni!

Bor-eladás!

Pinczehelyiségem elégtelensége miatt hajlandó vagyok következő borkészletemet tetemesen leszállított áron — hordónként is — eladni.

Eladó:

1901., 1903. és 1905. évi vörös 28 hl.

1901., 1904. és 1905. évi rizling 62 hl.

1903. és 1905. évi siller 42 hl. 1825

1904. évi kadarka fehér 28 hl.

Ménesen a szőlőben.

Frits Béla.